ara

EL RETORN DELS TALIBANS

Edició Daniel Romaní Cornet
Textos: Mònica Bernabé
Disseny i maquetació Àlex Pascual Guàrdia
Fotografia de portada: EFE/EPA/STRINGER

EL TESTIMONI DELS CIUTADANS QUE MÉS PATEIXEN AVUI A L'AFGANISTAN

La prohibició que les funcionàries treballin i que les nenes de més de 12 anys vagin a l'escola, l'empresonament de dones que han fugit de la casa del marit, la situació crítica dels hospitals, el menysteniment de la pandèmia del covid-19, el 'corralito' que desespera un munt de ciutadans, les enormes dificultats per sortir del país, l'extrema pobresa, el caos... Aquests són alguns dels aspectes que més fan patir la gran majoria d'afganesos des del retorn dels talibans i la instauració d'un emirat islàmic de caràcter rigorista (per més que els talibans mostrin un tarannà més pragmàtic que en el període 1996-2001). Aquesta revista els explica amb detall, amb reportatges fets 'in situ', amb testimonis de primera mà, per Mònica Bernabé, que coneix a fons aquest país asiàtic.

Mònica Bernabé | Periodista

L'autora dels reportatges que recull aquesta revista, Mònica Bernabé (www.monicabernabe.com), viatja de manera regular a l'Afganistan des del 2000 i hi va viure durant gairebé vuit anys, entre el 2006 i el 2014. És autora del llibre 'Afganistán, crónica de una ficción' (Debate, 2012) i coautora de 'Mujeres. Afganistán' (Blume, 2014). Va fundar l'Associació per als Drets Humans a l'Afganistan (ASDHA) d'ajuda a les dones afganeses, i l'any 2013 va ser guardonada amb el Premi de Periodisme Cirilo Rodríguez per la seva feina com a corresponsal en aquest país en conflicte. Mònica Bernabé ha sigut la cap de la secció d'Internacional del diari ARA i ara es dedica a fer reportatges d'investigació.

Aquest índex és interactiu, clica sobre els títols per accedir als articles

AMB BURCA I PER CARRETERA: AIXÍ S'ENTRA A L'AFGANISTAN DELS TALIBANS

MURALS DE PROPAGANDA I KALÀIXNIKOVS AL KABUL DELS TALIBANS

EL PARC D'ATRACCIONS DELS TALIBANS

A L'AFGANISTAN DELS TALIBANS NO HI HA PANDÈMIA

ELS TALIBANS PROHIBEIXEN TREBALLAR A LES FUNCIONÀRIES

EL 'CORRALITO' DESESPERA ELS AFGANESOS

"SI ELS TALIBANS NO ENS DEIXEN ESTUDIAR, ENS HAUREM DE QUEDAR A CASA"

A LA PRESÓ DELS TALIBANS PER HAVER FUGIT DEL MARIT

LA NENA QUE PIDOLAVA ALS TALIBANS

ELS TALIBANS PENGEN EN PLACES D'HERAT ELS CADÀVERS DE QUATRE SUPOSATS CRIMINALS

AFGANESOS AMB PASSAPORT EUROPEU QUEDEN ATRAPATS A KABUL

LA FI DE L'IMPERI DE LA PATATA FREGIDA AFGANESA

SIS DONES CONTRA DESENES DE TALIBANS

ELS ESTUDIANTS DE LA UNIVERSITAT DE KABUL QUE S'HAN QUEDAT SENSE PROFESSORS

ELS TALIBANS A KABUL: JOVES RURALS I SENSE ESTUDIS

LA MÚSICA DEIXA DE SONAR A L'AFGANISTAN PER LA POR ALS TALIBANS

MÒNICA BERNABÉ: "EL BURCA, EN LA MAJORIA DE CASOS, PROTEGEIX"

Amb burca i per carretera: així s'entra a l'Afganistan dels talibans

Article publicat el setembre del 2021

La principal diferència són els controls de seguretat i les banderes blanques dels islamistes

Quan falten alguns quilòmetres per arribar a Torkham, la frontera del Pakistan amb l'Afganistan, ja es comencen a veure camions aparcats un darrere l'altre al voral de la carretera, formant una fila interminable que es perd en l'horitzó. Són tràilers enormes, adornats amb colors bonics, com és tradició al Pakistan. Gairebé tots porten també grans mocadors negres penjant a la part posterior del remolc. Els conductors diuen que els ajuden a foragitar les desgràcies i la mala sort. Tots els camions s'esperen per travessar la frontera en direcció a l'Afganistan.

Per la llarga cua de camions a la frontera entre el Pakistan i l'Afganistan, és evident que el moviment de vehicles entre els dos països no ha cessat

Malgrat els milers de milions de dòlars invertits per la comunitat internacional en els últims vint anys, el país amb prou feines produeix res i ho importa gairebé tot de l'estranger. I per la llarga cua de camions, és evident que ho continua fent i que el trànsit de vehicles entre els dos països no ha cessat tot i el retorn dels talibans al poder.

En canvi, hi ha poca gent que travessa la frontera a peu, i els pocs que ho fan es donen empentes i es barallen per arribar a la duana els primers. Allà, un oficial pakistanès revisa el meu equipatge amb un escàner i m'interroga sobre la quantitat de dòlars que porto a sobre. Fins i tot m'exigeix que els mostri i que signi un document on garanteixi que la quantitat declarada són els diners que tinc en realitat. "Si menteix, tindrà un greu problema", adverteix. En una taquilla, un altre oficial estampa en el meu passaport el segell de sortida del Pakistan. Abans de travessar la frontera, una sanitària em subministra a la llengua dues gotes de la vacuna contra la poliomielitis. No hi ha cap altra opció, és un requisit ineludible per sortir del país. En canvi, no hi ha cap control sobre el coronavirus.

Per arribar al costat afganès de la frontera cal recórrer un llarg passadís de reixes amb teulada de plàstic. També hi ha poca gent: només alguna família i alguns homes que carreguen grans embalums i semblen viatjar sols. Al final del passadís, un jove vestit amb l'uniforme de l'exèr-

cit afganès i que no té cara de talibà em revisa el passaport, el carnet de premsa i l'autorització del ministeri d'Informació talibà per poder entrar al país. Apunta en una llibreta el meu nom i el nom del diari per al qual treballo, i em deixa passar. Uns metres més enllà un altre jove que parla anglès i tampoc sembla talibà a primera vista fa el mateix i pren fotografies dels documents. Cap dels dos em demana el visat afganès -que en teoria és condició indispensable per entrar al país-, ni em segella el passaport, ni em pregunta res sobre el coronavirus. Ja soc a territori afganès.

L'any 2000, quan els talibans també eren al poder, vaig fer per primer cop aquest trajecte. Vaig trigar vuit hores a recórrer els 230 quilòmetres que separen la frontera amb Kabul, la capital afganesa. Aleshores la carretera era una via plena de clots, sense gairebé paviment i amb cràters oberts a la calçada a causa de la guerra. En alguns trams hi havia nens armats amb pales que es dedicaven a omplir els clots amb terra perquè els conductors els llancessin una propina per la finestreta del vehicle.

Avui he fet el mateix trajecte en la meitat de temps: quatre hores. La carretera està ara perfectament asfaltada, té una línia discontínua pintada a la calçada que marca el doble sentit de la via -una cosa que no he vist mai en cap altra carretera a l'Afganistan-, i fins i tot té senyals de trànsit que, per exemple, indiquen el límit de velocitat i que, evidentment, ningú respecta. També hi ha nens en alguns trams, però ara es

A la carretera que uneix la frontera amb Kabul hi ha controls dels talibans que aturen un per un tots els vehicles

Els talibans vigilen el costat afganès de la frontera al pas de Torkham // DANIAL SHAH / GETTY

dediquen a recollir les ampolles de plàstic buides que llancen els conductors des dels vehicles per després vendre-les. Segons els afganesos, la carretera que uneix Torkham amb Kabul és la millor del país. No n'hi ha cap d'igual. Es va arreglar en les últimes dues dècades amb els diners de la comunitat internacional. Ara és una altra herència que es queden els talibans.

Al llarg del camí hi ha controls talibans. Són fàcils d'identificar perquè una gran bandera blanca oneja a peu de carretera i grups de milicians amb kalàixnikovs aturen un per un tots els vehicles. El conductor del cotxe on viatjo jo, tan bon punt veu un control a la llunyania, es col·loca al cap el petit capell blanc de ganxet que els musulmans acostumen a utilitzar per resar i em demana que jo em cobreixi amb un burca. Els talibans ens deixen passar fàcilment sense escorcollar el vehicle ni fer preguntes. Tampoc el control és més exhaustiu a l'entrada a Kabul.

La bandera blanca talibana també oneja a les antigues bases de l'exèrcit afganès i en moltes botigues que són a tocar de la carretera. És una incògnita saber si els seus propietaris realment donen suport al nou règim o l'han posat per curar-se en salut. El 2001 molts comerciants van col·locar a la seva botiga la fotografia del líder mujahidí Ahmad Xa Massud, després que els mujahidins ajudessin els Estats Units a fer caure el règim talibà i es convertissin en els nous governants del país tot i haver comès crims de guerra. Perquè si una cosa saben fer molt bé els afganesos és adaptar-se per sobreviure.

Murals de propaganda i Kalàixnikovs al Kabul dels talibans

Article publicat el setembre del 2021

Moure's per la ciutat ara és més fàcil i la seguretat és millor, però el declivi econòmic és evident

Uns operaris treballen enfilats en escales al mur exterior del que va ser el quarter general de l'OTAN a Kabul: unes parets enormes de formigó de gairebé deu metres d'altura que les tropes internacionals van aixecar per protegir-se de possibles atemptats. "A nosaltres ens paguen, som uns manats", justifica un dels treballadors intentant rentar-se les mans de qualsevol responsabilitat. Pinten al mur eslògans a favor dels talibans. "L'Emirat Islàmic és la font sagrada de tots els somnis", em diu un que ja han acabat. Un altre, que encara tenen a mitges, farà: "El govern és una responsabilitat, no un privilegi".

Davant dels bancs es continuen formant cues quilomètriques cada dia, i la preocupació pel futur està en boca de tothom

En tots els edificis oficials de Kabul hi ha murs de protecció. Els van aixecar en els últims anys a cop d'atemptat i així Kabul es va anar omplint de murs de formigó. Ara moltes d'aquestes parets estan plenes d'eslògans a favor dels talibans, perquè si una cosa volen deixar clara els radicals és que ara ells són els que manen a Kabul. Potser el mur que crida més l'atenció és el que protegia l'antiga ambaixada dels Estats Units: hi ha pintada una bandera talibana, blanca, enorme.

La mateixa bandera també oneja a l'exterior de tots els ministeris, en algunes rotondes i fins i tot en alguns parcs. I s'han retirat de la via pública totes les fotografies d'Ashraf Ghani, que va ser el president afganès fins que els talibans van entrar a Kabul.

Controls als carrers

També han desaparegut tots els controls de policia que inundaven la ciutat a gairebé cada cantonada. Perquè realment era així: hi havia policies per tot arreu perquè la psicosi d'un possible atemptat era constant. Ara, en canvi, no hi ha cap control i fins i tot s'han obert al trànsit carrers que abans estaven tancats per raons de seguretat. Per exemple, el carrer on hi ha el ministeri de l'Interior. Durant anys no s'hi ha pogut circular, i accedir-hi era gairebé un infern: calia passar infinitat

de controls. Ara s'hi pot transitar tranquil·lament. De fet, en general és més fàcil moure's per la ciutat que abans, i el trànsit s'ha reduït dràsticament.

A banda d'això, es pot dir que poca cosa més ha canviat a Kabul, aparentment. Tot més o menys continua igual. Les botigues estan obertes i hi ha bullici als carrers. Potser s'hi veuen menys dones que abans, però tampoc hi ha cap gran diferència. Algunes porten burca, però la majoria continuen cobrint-se el cap amb un simple vel, encara que moltes vesteixen de forma més discreta. Impera el txapan, una mena de guardapols que amaga les formes del cos.

Això sí, ara veus passar cada dos per tres pel carrer vehicles de l'antiga policia afganesa plens de talibans amb Kalàixnikovs i banderes blanques. O et pots trobar a la porta d'un edifici oficial un milicià que no té cara de talibà, ni va vestit amb cap uniforme, però que porta un Kalàixnikov. I d'altra banda, sens dubte, el declivi econòmic és evident. Davant dels bancs es continuen formant cues quilomètriques cada dia, i la preocupació pel futur està en boca de tothom.

Per la capital afganesa gairebé no circulen autobusos, i la gent es desplaça bàsicament amb taxis comunitaris. És a dir, en un mateix vehicle viatgen diversos passatgers i el taxista fa sempre el mateix recorregut, com si es tractés d'una línia d'autobús. Davant del centre comercial Gulbahar, al centre de Kabul, hi ha una parada de taxis. Abans aconse-

Un grup de talibans en un vehicle de l'antiga policia afganesa a Kabul. MÒNICA BERNABÉ

guir una plaça era gairebé missió impossible. Calia armar-se de paciència i esperar. Avui, en canvi, hi ha una dotzena de taxis aturats sense passatgers. “Això és un desastre. Abans guanyava 2.000 afganis al dia [uns 20 euros], i ara tot just en guanyo 800 [uns vuit]”, es queixa un taxista, Mohammad Tahir, que atribueix el poc moviment de passatgers al fet que molta gent s’ha quedat sense feina i que la Universitat de Kabul continua tancada.

Davant el pont Mahmud Khan, que travessa el riu Kabul, un home ven banderetes blanques dels talibans. “Les fabrica el govern. Jo pago set afganis per cada bandereta, i les revenc per vint o trenta”, comenta amb satisfacció. I segons assegura, tenen èxit, molta gent les compra com a souvenir. L’home afirma que ven el marxandatge talibà per convicció. “L’anterior govern era molt corrupte i no prou islàmic”.

Els talibans, que en els anys 90 van prohibir les fotografies, ara es deixen retratar amb facilitat pels periodistes estrangers. Fins i tot els deixen pujar als seus vehicles perquè els filmin mentre recorren Kabul. “Necessiten diners”, comenta un afganès quan veu un grup de talibans posant davant la càmera. Continuen amb l’aspiració que el seu govern sigui reconegut com el govern legítim de l’Afganistan i tornin a arribar al país fons de l’estranger.

Una dona amb burca i dues joves amb el txapan, una mena de guardapols que amaga les formes del cos. MÒNICA BERNABÉ

Operaris escrivint eslògans a favor dels talibans al mur exterior de l'antic quarter general de l'OTAN a Kabul. MÒNICA BERNABÉ

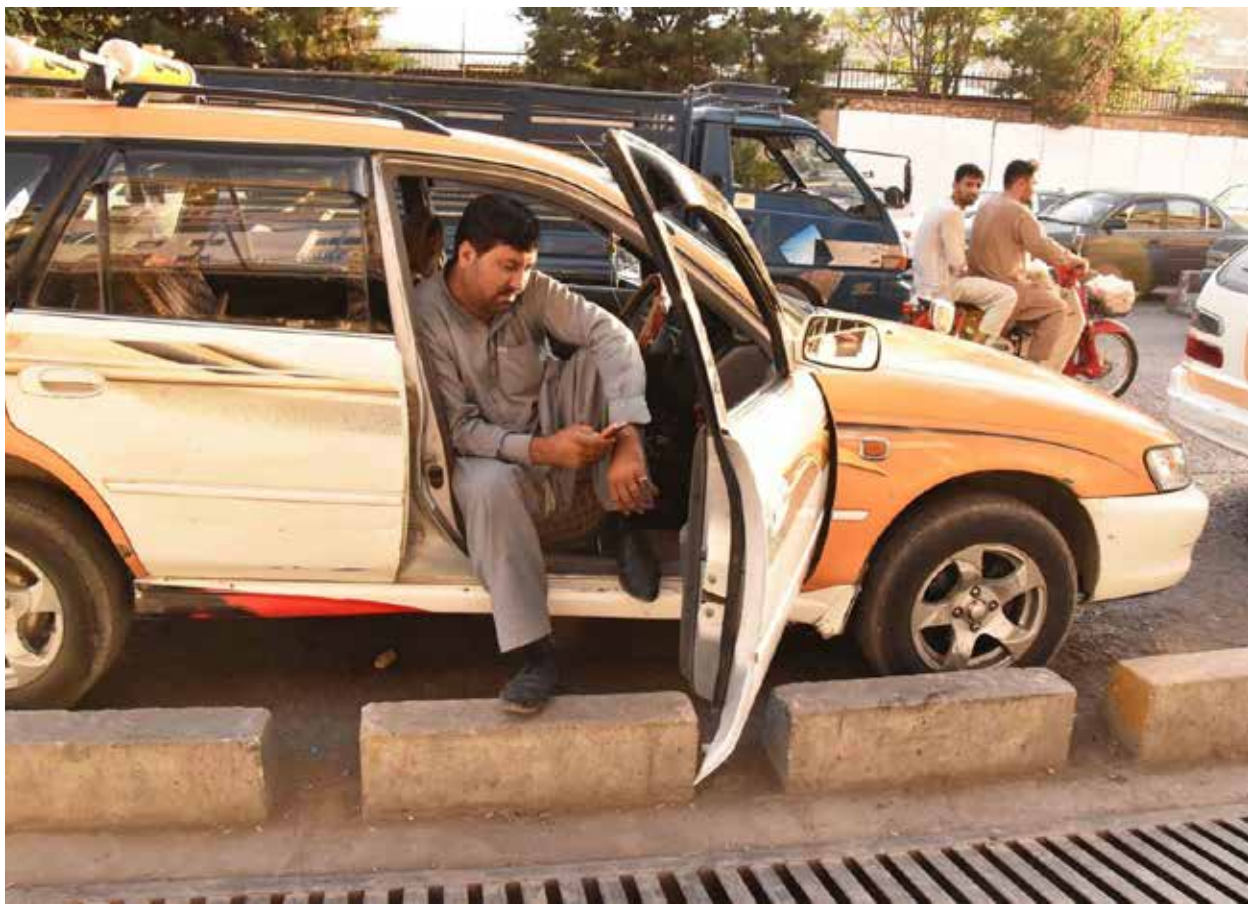

Un taxista esperant trobar passatgers davant del centre comercial Gulbahar, a Kabul. MÒNICA BERNABÉ

El parc d'atraccions dels talibans

Article publicat el setembre del 2021

Els milicians monopolitzen un dels pocs llocs que els kabulins tenien per relaxar-se

És el lloc preferit dels kabulins per divertir-se, i els divendres, que és el dia de descans setmanal a l'Afganistan, estava sempre ple com un ou. Es tracta de Bague-xar, el parc d'atraccions del centre de la capital afganesa. No és l'únic que existeix a la ciutat, però és el més gran i el que té més èxit. Aquest divendres estava obert, però no era com abans. Milicians talibans també hi han anat a divertir-se, i es podria dir que han monopolitzat les atraccions.

La Nilofar explica que ha canviat la seva manera de vestir. "Jo abans anava amb texans i camisa, i mira com vaig ara". Vesteix una túnica negra fins als peus, que amaga les formes del cos

Al parc hi ha les atraccions que més o menys es poden trobar en una fira ambulant a Europa: una nòria, autos de xoc, una petita muntanya russa... Però també disposa d'un parc infantil, zones de gespa –que tant escassegen a Kabul– i fins i tot un avió de veritat reconvertit en restaurant. Per això als afganesos els agrada tant, perquè és un lloc per divertir-se, però també per relaxar-se. Aquest divendres, però, pocs semblaven relaxats.

Cap a les tres de la tarda ha entrat al parc un grup de talibans. No anaven armats, perquè a Bague-xar no s'hi poden entrar armes, però era fàcil reconèixer-los per la fila que feien: cabelleres llargues, turbants prominents i la ratlla dels ulls pintada de color negre. L'entrada al parc val 30 afganis (uns 30 cèntims d'euro) i després cal pagar per pujar a les atraccions. No se sap si ells han abonat l'entrada, però el que és segur és que no han pagat per pujar a les atraccions i que ho han fet tantes vegades com han volgut.

"És la primera vegada que venim. Les dues últimes setmanes hem estat molt ocupats", ha contestat un jove talibà per justificar la seva emoció. Primer han pujat a la nòria i, segons sembla, els ha agradat, perquè han repetit. Després han provat la barca, i això sí que els ha encantat. Han monopolitzat l'atracció durant mitja hora, sense deixar que ningú més la utilitzés. Però on s'han escabellat de veritat, literalment, ha sigut en una atracció en forma d'aranya amb seients que es mouen circularment

a tota velocitat. Hi han volat turbants, i més d'un talibà ha quedat desencaixat amb els cabells tapant-li la cara. No han faltat les rialles i els crits d'entusiasme, ni tampoc els tafaners que intentaven filmar amb el mòbil la peculiar estampa. També llavors han començat les amenaces: un talibà que no ha pujat a l'atracció ha volgut arrabassar el mòbil als que filmaven els milicians.

"Les meves filles volien pujar a les atraccions, però amb aquest panorama ja em dirà vostè qui hi puja", comenta una mare, Gulalai Anwari, amb cara d'horror. Les filles –de 17, 15 i 14 anys– semblen avorrides, sense saber gaire bé què fer. "És la primera vegada que venim al parc des que els talibans van arribar a Kabul, i realment això ja no és el que era", afegeix la mare, que assegura que abans anaven a Bague-xar diverses vegades a la setmana. "Suposo que continuarem venint els divendres fins que marxem al Pakistan", contesta quan se li pregunta si pensa tornar-hi. La seva família és una més de les que tenen previst emigrar.

Una altra dona que es passeja pel parc també afirma que Bague-xar ha canviat de la nit al dia. Es diu Mariam Kasemi, té 33 anys i ella també anava al parc cada divendres. "És molt depriment, ja no sona música a les atraccions", es queixa. De fet, els talibans han prohibit la música a tot el país. "I és mort, gairebé no hi ha gent". Al parc hi ha quatre taquilles per vendre tiquets per pujar a les atraccions. Aquest divendres només n'hi ha una d'oberta, mentre que abans totes funcionaven i es formaven cues interminables.

Joves divertint-se als autos de xoc del parc d'atraccions de Kabul. MÒNICA BERNABÉ

Però no és només l'ambient, és que la simple presència dels talibans intimida. "Espanten la gent", diu un jove, Ramin Rahimi, de 17 anys, que observa des de la distància, assegut en un banc, els milicians divertint-se a les atraccions. La Nilofar, que té 22 anys i ha anat a Baguexar amb tres amigues, explica que ha canviat la seva manera de vestir. "Jo abans anava amb texans i camisa, i mira com vaig ara". Vesteix una túnica negra fins als peus, que amaga les formes del cos. Les seves amigues llueixen el mateix *look*.

D'altres han buscat una altra solució. Qais Khairdarzada, que té 33 anys, explica que ell anava al parc cada divendres amb la seva família. Aquest divendres, però, la seva dona i els seus tres fills s'han quedat a casa. "Ja no és un lloc perquè vinguin, així que he vingut jo sol amb els meus amics".

Afganesos al parc d'atraccions de Kabul. MÒNICA BERNABÉ

Una de les atraccions del parc de Bague-xar de Kabul. MÒNICA BERNABÉ

Lloc de venda de tiquets per pujar a les atraccions del parc. MÒNICA BERNABÉ

A l'Afganistan dels talibans no hi ha pandèmia

Article publicat el setembre del 2021

Gairebé ningú es vacuna ni es fa la prova del covid des que els radicals van arribar al poder

Zakia Noori és sanitària i mata el temps menjant pipes asseguda sota l'ombra d'un arbre a l'exterior de l'Hospital Afganès Japonès de Kabul, mentre espera que aparegui algú que vulgui vacunar-se contra el coronavirus. Però no hi ha manera: des que els talibans van arribar a Kabul fa poc més d'un mes, ningú va a l'hospital a vacunar-se. "Abans no donàvem l'abast, vacunàvem fins a 500 persones al dia", assegura. Ara, amb sort, n'immunitzen una trentena. I segons diu, és així en tots els punts de vacunació de Kabul: "Els sanitaris tenim un grup de WhatsApp i tots estem igual: de braços plegats".

Poca gent porta mascareta a l'Afganistan. No és obligatori dur-la enlloc, i els talibans no han aprovat cap norma per frenar l'expansió del virus

L'Hospital Afganès Japonès de Kabul és l'únic hospital públic de la capital afganesa que atén en l'actualitat malalts de coronavirus. Com el seu nom indica, és un hospital que va ser construït pel Japó, i ara el gestiona una ONG holandesa, Health Net TPO. I es nota. L'hospital no té res a veure amb un hospital públic convencional a l'Afganistan. Està net i ordenat. A l'exterior s'han habilitat unes casetes per vacunar i unes altres per fer proves PCR. La de les PCR estan tancades. També pel mateix: perquè no hi va ningú.

"Jo crec que la gent no ve perquè no se sent segura de sortir al carrer o perquè creuen que a l'hospital no hi haurà metges que els atenguin", opina el director mèdic de l'hospital, el doctor Tariq Akbari, per justificar que de cop i volta la pandèmia hagi desaparegut per art de màgia a la capital afganesa. Aquí, de fet, sembla que el coronavirus no existeixi.

Poca gent porta mascareta. No és obligatori dur-la enlloc, i els talibans no han aprovat cap norma per frenar l'expansió del virus. L'anterior govern afganès sí que recomanava l'ús de la mascareta, la distància social i rentar-se les mans, però mai va decretar un confinament. De fet, això seria inviable a l'Afganistan: la majoria d'afganesos no tenen un salari fix, es busquen la vida cada dia. Des de l'inici de la pandèmia,

han mort 7.183 persones i menys de dos milions han sigut immunitzades en un país on es calcula que viuen uns trenta milions d'habitants.

Per fi apareix algú a l'hospital per vacunar-se. És una família d'ètnia hazara –una de les minories que els talibans van perseguir més en el passat– formada per quatre persones. Hi arriben en cotxe. Un d'ells, Zamin Ali, de 25 anys, diu que es vacuna perquè vol marxar a Austràlia i aquest és un requisit indispensable per no haver de fer quarantena a l'arribada. Un altre membre de la família, Mohammad Asif, de 43 anys, també es vacuna per la mateixa raó: ell i la seva dona tenen previst emigrar a l'Iran. Al cotxe també viatja el sogre, que és un ancià esquelètic que mostra problemes evidents per respirar. Té coronavirus i també pretén que el vacunin.

"A ell no el podem vacunar si està malalt", diu la sanitària amb to de retret, i abans d'administrar la corresponent dosi a la resta de membres de la família. Segons diu, els talibans han prohibit a les dones vacunar els homes. "Però com aquí a l'hospital no em veu cap talibà, jo faig el que em dona la gana", afirma mentre injecta la vacuna amb determinació a un dels membres homes de la família. En l'actualitat, diu, estan administrant dosis d'AstraZeneca, però en el passat també van injectar la vacuna xinesa i la nord-americana Janssen. Un cop vacunats, la família torna a ficar-se al cotxe al costat del sogre malalt. Ningú porta mascareta.

Uns talibans són atesos a l'únic hospital de Kabul que atén malalts de coronavirus
MÒNICA BERNABÉ

El doctor Akbari assegura que tenen prou dosis de vacunes i que tampoc els falten medicines. Almenys de moment. El Banc Mundial finançava l'Hospital Afganès Japonès de Kabul, així com la majoria d'hospitals i clíniques del país, i ara tots aquests fons han quedat congelats des que els talibans van arribar al poder. Així que és una incògnita saber què passarà en el futur. De moment, la conseqüència immediata és que el personal de l'hospital fa dos mesos que no cobra. "No sabem quant de temps podem aguantar així. No pots obligar la gent a treballar si ningú els paga", argumenta.

També tenen un altre problema: els falta oxigen. "Disposem d'una planta de producció, però no cobreix totes les necessitats. A més, es va espatllar fa uns dies; vaig anar al ministeri de Salut a demanar que l'arreglessin però els talibans no em van donar cap solució", es queixa el doctor, que assegura que va acabar pagant ell la reparació amb diners de la seva butxaca.

Asaluddin Kazizada, un dels pacients de l'hospital, acompanyat de la seva filla MÒNICA BERNABÉ

La sanitària Zakia Noori prepara una dosi de la vacuna contra el coronavirus MÒNICA BERNABÉ

Avui a l'hospital hi ha 68 pacients ingressats, vint dels quals a la unitat de cures intensives. Aquí les UCI no tenen res a veure amb les d'Espanya: són habitacions convencionals d'hospital però, això sí, hi ha respiradors. El personal sanitari no porta cap vestit de protecció –només una simple mascareta quirúrgica– i els familiars s'amunteguen al voltant del llit del pacient sense cap tipus de mesura de prevenció.

Asaluddin Kazizada és un dels pacients de l'hospital. Fa un mes que està ingressat, i abans va estar tres setmanes més en un hospital privat on, assegura, es va gastar una fortuna: 9.000 afganis en medicines (uns 90 euros) i 21.000 en bombones d'oxigen (214 euros). Riza Mehdiyan també va portar la seva mare a un centre privat abans d'ingressar-la a l'Hospital Afganès Japonès. Tots dos argüeixen la mateixa raó: mai es van imaginar que un hospital públic a l'Afganistan tindria tants recursos. Uns recursos, però, que venien de l'estranger i que ara, amb el retorn dels talibans, ja no hi són.

L'UCI de l'hospital, on els familiars del pacient poden entrar sense restriccions. MÒNICA BERNABÉ

Els talibans prohibeixen treballar a les funcionàries

Article publicat el setembre del 2021

Només les treballadores de tres ministeris s'han pogut reincorporar a la feina

A la seu del ministeri de Salut Pública de Kabul una dona pot entrar ara sense dir ni ase ni bèstia. A la porta hi ha milicians talibans que escorcollen els homes, però no hi ha ningú que faci el mateix amb les dones. Abans sí que hi havia una treballadora, però des que els radicals van arribar a la capital afganesa, aquest lloc de feina s'ha eliminat. El més sorprenent és que al ministeri de Salut continuen treballant funcionàries i, a més, un munt. Te les trobes per tot arreu, van amb la cara al descobert –amb un simple vel al cap– i comparteixen oficina amb homes. Són, però, una excepció.

Els talibans han decretat que les funcionàries s'han de quedar a casa fins que ells puguin garantir la seva seguretat al lloc de feina

Els talibans han decretat que de moment les funcionàries s'han de quedar a casa, sense treballar, fins que ells puguin garantir la seva seguretat al lloc de feina. Aquesta mateixa raó van argüir quan van arribar al poder el 1996 i, durant els cinc anys que va durar el seu règim, les dones no van tornar a trepitjar una oficina. Ara, en canvi, han donat aquesta prerrogativa a les funcionàries de només tres ministeris: el de Salut, el d'Educació i el d'Educació Superior. Hi ha una raó.

Mariam Hussaini explica que el seu cap li va trucar demanant-li que tornés a l'oficina el més aviat possible perquè no s'aclarien amb tanta paperassa. Ella s'encarrega de tot el treball administratiu per a la compra i la distribució de medicines i material als hospitals i les clíniques del país. Per tant, la seva feina és fonamental per fer funcionar l'engranatge de la sanitat pública.

"El primer dia vaig venir amb por", confessa. No només perquè és dona, sinó també perquè pertany a l'ètnia hazara, que és una minoria a la qual els talibans van massacrar en el passat i que és molt fàcil d'identificar: tenen els ulls com els xinesos. Però, tot i així, va fer el cor fort i es va presentar al ministeri: "Em van exigir que els mostrés el meu carnet de funcionària a l'entrada. La resta de dies m'han deixat passar sense demanar-me ni tan sols això".

Una doble administració

I aquí hi ha la Mariam, en un despatx minúscul, atrafegada darrere d'una pantalla gegant d'ordinador. Diu que la seva feina no ha canviat gaire respecte al govern anterior. L'única diferència és que ara té dos caps: el que ja tenia abans i un altre de talibà, i ha de reportar el que fa a tots dos. Una altra cosa que ha canviat, diu, és que a l'encapçalament de tots els documents oficials s'ha substituït el logotip de l'executiu anterior pel de l'Emirat Islàmic de l'Afganistan, que és com els talibans anomenen al seu nou règim. No sap durant quant de temps més podrà continuar treballant, ni si un dia l'acomiadaran de sobte. Aquest mateix temor el comparteixen moltes altres funcionàries.

El que també xoca és que ara hi ha dues administracions paral·leles. D'una banda, els funcionaris del govern anterior, i de l'altra, els talibans, que són molt fàcils de distingir perquè es passegen pel ministeri amb els seus grans turbants i alguns van armats. Aparentment uns i altres tenen una relació cordial, però alguns funcionaris, quan estan sols, confessen en veu baixa que és un desastre: ni hi ha ningú que prengui decisions, ni hi ha diners. Abans el Banc Mundial finançava totes les clíniques del país i gairebé tots els hospitals provincials. Ara tots aquests fons han quedat congelats.

Dones i homes treballant colze a colze al ministeri de Salut Pública, malgrat l'arribada dels talibans. MÒNICA BERNABÉ

Al ministeri de Salut fins i tot continua treballant qui abans encapçalava aquesta cartera, el doctor Wahid Majrooh, tot i que ha estat relegat a una oficina d'un rang més baix. Ara el despatx del ministre l'ocupen els talibans. "No entenem que el Banc Mundial hagi congelat els fons si els pacients i la població afganesa continuen sent els mateixos. Es tracta d'una qüestió de drets humans", es queixa el nou viceministre de Salut talibà, el doctor Abdul Bari Omar, un home grandot d'ulls endormiscats que no dona respostes concretes a cap pregunta que se li fa. Ni aclareix d'on trauran els diners per finançar la sanitat pública, ni si el treball de les dones en el ministeri està garantit.

El nou viceministre de Salut talibà, el doctor Abdul Bari Omar. MÒNICA BERNABÉ

El ‘corralito’ desespera els afganesos

Article publicat el setembre del 2021

Només poden treure 200 euros a la setmana del banc

La persona que en teoria ha de posar ordre és un home armat amb un kalàixnikov i un cable gruixut a la mà que, sincerament, no genera gaire confiança. S’encarrega d’organitzar la marea humana que cada dia es forma davant el Banc de Kabul: centenars d’homes que l’única cosa que pretenen és recuperar els seus diners o almenys tenir una mica d’efectiu per poder sobreviure. Perquè a l’Afganistan tot es paga en efectiu. No funcionen les targetes de crèdit. I des que els talibans van arribar a Kabul el 15 d’agost passat, els bancs han estat tancats durant tres setmanes primer, i ara hi ha un *corralito*: només es poden treure 20.000 afganis a la setmana, uns 200 euros. La gent està desesperada, i amb raó.

“La comunitat internacional ha congelat totes les reserves de l’Afganistan a l’estranger i els bancs temen quedar-se sense líquid ”

OMAR ZAKHILWAL
Exministre de Finances

Els que volen treure diners del caixer automàtic formen una fila índia interminable que ocupa part de la calçada d’un dels carrers principals del barri de Xarh-e Nau. A Kabul no hi ha un caixer gairebé a cada cantonada com a les ciutats europees. Aquí els caixers es poden comptar amb els dits de les mans. Al Banc de Kabul n’hi ha dos i, per descomptat, són dins l’entitat bancària. Així que cal armar-se de paciència.

Hores d’espera

Per exemple, Abdul Khadi ha arribat al banc a les set del matí, una hora abans que obrissin, i porta escrit el número 132 amb bolígraf al palmell de la mà. Això vol dir que, quan ha arribat, ja hi havia 131 persones davant seu. Ara són les nou del matí i continua davant el banc. “Només vull treure 10.000 afganis [uns 100 euros], el salari d’aquest mes. No tinc més diners”. És professor i diu que abans anava a un caixer automàtic que hi ha al ministeri d’Educació, però ara no funciona.

Però és que els que volen ser atesos al taulell del banc s’han d’esperar més i tot. L’home del kalàixnikov que posa *ordre* els obliga a seure a la vorera, a tocar l’un de l’altre, formant una catifa humana. Hi ha tanta

gent que és impossible obrir-s'hi pas. Segons diu, cada dia unes 4.000 persones es presenten al banc. "Jo fa deu anys que soc vigilant aquí i mai havia vist una cosa igual", diu.

Perquè el problema no és només que els bancs van estar tancats tres setmanes, sinó que la gent té por de perdre els diners i per això els vol treure, o tem directament que els seus estalvis es quedin en res, segons detalla Omar Zakhilwal, que va ser ministre de Finances i assessor econòmic del govern afganès durant anys i pot analitzar la situació millor que ningú. L'afgani, la moneda afganesa, no para de devaluar-se. I, de fet, des que els talibans van ocupar Kabul ha experimentat unes fluctuacions d'infart. Ara un dòlar equival a 83 afganis, però ha arribat a valer-ne 96. "A això s'hi afegeix que la comunitat internacional ha congelat totes les reserves de l'Afganistan a l'estranger", segueix explicant l'exministre. És a dir, els bancs tenen por de quedar-se sense líquid, i per això limiten la quantitat de diners que se'n pot retirar cada setmana.

El resultat és que cada dia hi ha un autèntic caos no només davant del Banc de Kabul, sinó davant de totes les entitats financeres. Al Banc Azizi l'organització és diferent, si és que es pot anomenar organització tenir desenes de persones esperant sota el sol durant tota una jornada. Hi ha una entrada per als homes i una altra per a les dones.

Centenars d'homes esperen davant del Banc de Kabul per treure diners. MÒNICA BERNABÉ

Desesperació

Naiera Kohistani diu que hi ha arribat a les sis del matí. Són les tres de la tarda i continua davant de l'entitat bancària. El dia abans també va anar-hi perquè la posessin a la llista d'espera per ser atesa i avui espera que el vigilant de la porta pronunciï el seu nom en algun moment i per fi la deixin entrar. El seu objectiu, diu, és treure tots els diners que té. "Si cal, vindré cada setmana". Se la nota desesperada. "Soc professora i treballava en un col·legi de nens, però ara els talibans no em deixen treballar perquè no volen que una dona ensenyi a un nen". El seu marit era funcionari i també s'ha quedat sense feina. I tenen dos fills petits. "No hi ha dret, m'ha costat molt guanyar aquests diners. Només vull que me'ls donin per marxar d'aquest país –diu, i arrenca a plorar–. Per què, per què el món ens ha abandonat?"

Alguns a la cua del banc s'atreveixen a opinar que potser seria millor que la comunitat internacional reconegués el govern dels talibans. Encara que fos un suïcidi. Però almenys arribarien els diners i s'acabaria el *corralito*.

El vigilant del Banc de Kabul intenta organitzar la marea humana que vol entrar a l'entitat financera MÒNICA BERNABÉ

“Si els talibans no ens deixen estudiar, ens haurem de quedar a casa”

Article publicat el setembre del 2021

El portaveu talibà assegura que les nenes de més de 12 anys podran tornar a escola, però no aclareix quan

Acreditar-se com a periodista estranger a l’Afganistan és ara més fàcil amb els talibans que amb l’anterior govern. En qüestió d’hores el ministeri d’Informació et facilita una carta que diu alguna cosa així com que pots moure’t per on vulguis del país i se’t facilitarà la feina. No obstant això, aquesta carta no serveix per res si vols entrar en una escola pública per a nenes. Cal sol·licitar un permís especial. Una prova més que l’educació de les nenes és una pedra a la sabata per al nou règim. Però el que sorprèn més és que el responsable municipal d’Educació a Kabul, Ahmad Zamir Ghuara, que ja tenia aquest càrrec amb l’anterior govern, secunda ara el que diuen els radicals i és qui posa més bastons a les rodes. “Espero que no faci un reportatge negatiu. Els talibans estan molt compromesos amb l’educació de les nenes”, adverteix.

Només 2.000 de les 8.500 alumnes de l’Escola Zarghona van a classe. La resta continuen a casa en contra de la seva voluntat perquè els talibans només permeten, de moment, l’escolarització de les nenes de 7 a 12 anys

A l’Escola Zarghona la majoria de les aules estan buides avui. El col·legi és un dels centres públics per a nenes amb més tradició de la capital afganesa. Situat a la zona de Qala-e-Fathullah, té 82 anys d’història. Amb tot, es manté francament bé. L’edifici té dues plantes i es divideix en diferents ales. Els passadissos estan decorats amb motius didàctics i les aules estan especialment cuidades. Al pati hi ha la tradicional bandera de l’Afganistan, de color negre, vermell i verd, i fins i tot algun mural del rei Amanullah Khan, que va ser el més progressista de l’Afganistan. Durant el seu regnat es van inaugurar les primeres escoles per a nenes. Al col·legi no hi ha cap bandera dels talibans, blanca, ni cap referència al nou règim.

Malgrat això, la directora, Nasrin Nurzai, evita respondre preguntes comprometedores i criticar el nou govern. Fins i tot dona a entendre que la situació no és tan catastròfica: “Jo crec que els talibans deixaran estudiar les nenes”. En l’actualitat, però, només 2.000 de les 8.500 alumnes de l’Escola Zarghona van a classe. La resta continuen a casa en contra de la seva voluntat perquè els talibans només permeten, de moment, l’escolarització de les nenes de 7 a 12 anys. En conseqüència

l'horari escolar també s'ha reduït a la mínima expressió. Només hi ha classe de set a dos quarts d'onze del matí, mentre que abans el col·legi estava obert fins a les quatre de la tarda. I la majoria de les professores continuen de braços plegats: només treballen 62 de les 234 docents. "El mes passat van pagar el sou a totes, però no sé què passarà el pròxim", admet la directora.

En canvi, les professores no es mostren tan confiades. Unes quantes que parlen animadament al pati confessen que temen pel seu futur. "Jo soc professora d'anglès i d'informàtica, i no sé si els talibans voldran mantenir aquestes assignatures", diu una. Altres matèries també són a la corda fluixa. L'educació física, per exemple. Les alumnes d'educació secundària a la Zarghona practicaven voleibol, bàsquet, criquet i atletisme.

El portaveu talibà, Zabihullah Mujahid, ha assegurat que les nenes podran tornar a les aules "aviat", però no ha especificat quan. Els alumnes d'educació secundària -els nois-, però, ja van tornar-hi dissabte passat. "Estem finalitzant alguns detalls", ha argumentat. Aquests detalls són, ni més ni menys, que nens i nenes estudiïn en aules separades. A les escoles públiques això ja era així amb l'anterior govern, tant en educació primària com secundària. Però no en els centres privats. I aquí hi ha el problema. A més, abans professores feien classe a nens i professors a nenes, i això ara tampoc serà possible.

Alumnes de primer curs d'educació primària a l'Escola Zarghona de Kabul. MÒNICA BERNABÉ

A les aules de la Zarghona se sent les alumnes repetint la lliçó en veu alta com si fossin lloros. L'educació aquí es basa molt en memoritzar i poc en pensar. No obstant això, xoca la resposta que donen algunes alumnes quan se'ls pregunta què volen ser de grans. "Jo vull ser artista perquè m'agrada pintar", contesta una, la Kausar, de 12 anys. Una altra, la Hena, de 13, diu que ella vol ser enginyera, i a més sap perfectament què fan els enginyers: "Construeixen edificis i ciutats. Jo vull fer escoles". Què faran si no poden anar a la universitat? Les dues es queden mudes un instant i després donen la mateixa resposta: "Doncs quedar-nos a casa".

Una aula a l'Escola Zarghona
MÒNICA BERNABÉ

Actualment només les nenes de 7 a 12 anys poden anar a classe
MÒNICA BERNABÉ

A la presó dels talibans per haver fugit del marit

Article publicat el setembre del 2021

L'ARA visita les primeres quatre preses del nou règim a Kabul

Es pot dir que són a la zona noble de la presó de Kabul, perquè és una àrea relativament nova, on les cel·les són àmplies, estan emmoquetades, entra llum natural a través de les finestres enreixades, i hi ha electricitat i aigua. Això no treu, però, que estiguin tancades entre quatre parets. La Razia, la Salima i la Muxda són les primeres dones empresonades pel règim dels talibans. Hi ha una quarta presonera, però prefereix no parlar ni deixar-se veure. Totes estan acusades més o menys del mateix: d'haver fugit de la casa del marit. Dues d'elles havien buscat refugi abans en una casa d'acollida per a dones maltractades però, amb l'arribada dels talibans al poder, tots aquests centres han estat clausurats.

Amb l'anterior govern, moltes dones també eren empresonades perquè els seus mateixos marits les denunciaven perquè havien fugit de casa

La presó de Pul-e-Xarkhi –així es diu el centre penitenciari– és a uns vint quilòmetres als afores de Kabul. És una presó tristament coneguda perquè va servir com a lloc de tortura als anys vuitanta i noranta, i les seves condicions també van continuar sent infrahumanes en les últimes dues dècades. Allà hi havia milers de talibans reclusos. De fet, quan els radicals van arribar a Kabul el mes passat, van obrir de bat a bat les portes de la presó i van deixar en llibertat els seus correligionaris però també milers de criminals.

140 presos a Kabul

"Fa uns vint dies que hem tornat a posar en marxa aquesta presó i les de la resta del país", assegura el director general de presons, Abdul·lah Khaqiq, un talibà de turbant negre i barba llarga, que es nota que és nou en el càrrec perquè no té ni un paper, ni un ordinador, res, al seu despatx. Segons diu, a la presó de Pul-e-Xarkhi hi ha actualment uns 140 reclusos, que han estat detinguts des que els fonamentalistes van arribar a Kabul el 15 d'agost. "La majoria són lladres o traficants de drogues". De dones, en canvi, només n'hi ha quatre, no només a Kabul sinó a tot el país, assegura.

Milicians talibans, a la zona del centre penitenciari de Pul-e-Xarkhi on abans estaven empresonats MÒNICA BERNABÉ

Un talibà és el responsable de la zona de la presó on són les recluses. A dins, però, hi ha el que sembla que són dues funcionàries de presons: dues dones vestides de negre que no deixen les recluses en cap moment durant l'entrevista. La Razia té 25 anys i la Salima, 21, i totes dues estaven abans en una casa d'acollida per a dones maltractades a la ciutat de Puli Khumri, a uns 160 quilòmetres al nord de Kabul. La Razia feia un any que hi era, i la Salima, quatre. Més o menys per la mateixa raó: perquè no aguantaven més els seus respectius marits i van fugir de casa.

Però amb el tsunami talibà, totes les cases d'acollida del país han tancat. Diguem que les seves responsables no van tenir cap altra opció: o les clausuraven o els talibans les atacaven. Les dones van ser enviades a les seves famílies. Però el problema és que ni la família de la Razia ni la de la Salima les van voler a casa. Tot al contrari, no van tenir miraments de lliurar-les als talibans; a elles i als seus fills. Els nens, de 5 i 6 anys, també estan entre reixes.

Això mateix li va passar a la Muxda, que també és joveníssima, té 21 anys, i bressola un nadó que dorm plàcidament als seus braços: una nena, l'Aixa, que només té 13 dies. "Em vaig quedar embarassada del meu xicot, però els meus pares no volien que em casés amb ell i em van obligar a casar-me amb un altre home", explica. Segons diu, es va escapar de la casa del marit i el mateix marit és qui la va denunciar als talibans. Ha donat a llum a la presó. "Vaig estar dos dies amb dolors però els talibans no em van voler portar a cap hospital".

Amb l'anterior govern, moltes dones també eren empresonades perquè els seus mateixos marits les denunciaven per haver fugit de casa. Però almenys hi havia una xarxa de cases d'acollida, que gestionaven ONGs i finançava ONU Dones. Les que tenien la sort d'anar-hi a parar, es lliuraven d'estar entre reixes. Ara aquesta opció ja no hi és.

La Razia, la Salima i la Muxda es cobreixen la cara amb un mocador. Només deixen veure els ulls. No volen que les reconeguin, però sí que algú les ajudi. El problema és saber qui ho pot fer: a Kabul no queda cap ambaixada occidental oberta, ni cap de les organitzacions de defensa dels drets de les dones que hi havia continua operativa.

Alguns presos que abans estaven entre reixes a Pul-e-Xarkhi són ara els vigilants del centre penitenciari i la zona on abans estaven empresonats la majoria dels talibans s'ha convertit gairebé en un parc temàtic: els talibans passegen els periodistes estrangers i els ensenyen les cel·les on abans estaven tancats. La veritat és que moltes eren tremebundes: minúscules, sense llum ni lavabo.

Aquest dijous era dia de visita de familiars. Una dona gran caminava lentament a mig matí sota el sol per la llarga carretera que porta fins a la presó. Anava carregada amb dues grans bosses de plàstic. "Porto pa, te i roba al meu fill, que és a la presó", deia sense poder reprimir les llàgrimes de desesperació. Ningú sap quin tipus de justícia aplicaran els talibans. Ni el mateix director de presons ho aclareix: "Això és una cosa que han de decidir els tribunals segons la llei islàmica. No volem tallar la mà a tots els lladres. Si ho fem, serà només a un i públicament perquè serveixi de lliçó a tothom".

D'esquerra a dreta, la Salima, la Razia i la Muxda, amb els seus fills a la presó de Kabul MÒNICA BERNABÉ

La Razia amb la seva filla Alia, de 6 anys, a la presó de Kabul MÒNICA BERNABÉ

La Salima amb els seus fills –el Mohammad, de 6 anys, i la Maria, de 5– a la presó de Kabul MÒNICA BERNABÉ

La Muxda, amb la seva filla Aixa, de 13 dies, que va néixer a la presó MÒNICA BERNABÉ

La nena que pidolava als talibans

Article publicat el setembre del 2021

La malnutrició infantil és un problema endèmic a l'Afganistan, que es preveu que empitjorarà amb els radicals al poder

A l'Afganistan la meitat dels menors de 5 anys pateixen malnutrició crònica, segons dades de l'any passat de l'UNICEF

No l'atropellen de miracle. De fet, veure-la moure's entre els cotxes fa tenir el cor en un puny. La Farsihan és al centre de Kabul, a prop del parc Zarnegar, on sempre es forma un embús monumental i és un lloc ideal perquè els pobres pidolin entre els vehicles. Hi ha nens que demanen almoina i homes que venen tota mena de trastos. La Farsihan demanava diners, tot i que és tan baixeta que no arriba ni al retrovisor dels cotxes. Amb tot no sembla acoquinar-se. Fins i tot quan passen els mastodòntics totterrenys amb què els talibans es mouen per Kabul i que abans pertanyien al govern, corre darrere dels vehicles cridant "mul·là, mul·là, dona'm diners!"

"Però nena, què hi fas aquí? On és la teva mare?", li pregunta un vianant, perquè fins als mateixos afganesos els sorprèn que una nena que amb prou feines s'aixeca un metre de terra corri darrere dels talibans demanant-los diners. "La meva mare és a casa, jo soc aquí amb el meu germà", contesta la petita amb el cap cot i una veu gairebé imperceptible. Té les mans i els peus plens de ronya, i el vestit que porta és tan gruixut que li deu fer suar la cansalada amb la calor que fa. Diu que té 4 anys, però sembla més petita.

El germà és un nen de 10 anys. Es diu Sohail, porta una jaqueta gastada i també camina entre els vehicles demanant almoina. "La meva mare ens ha enviat aquí", justifica amb cara de no haver trencat mai un plat. Doncs anem a veure la mare.

La família viu al turó on hi ha la televisió, al centre de Kabul, en una de les moltes cases de tova que hi ha al vessant i a la qual només es pot arribar a peu pujant un pendent que deixa sense respiració qualsevol. "A mi tampoc m'agrada que vagin a pidolar, però què faig aleshores?", es queixa la mare, una jove de 25 anys que es diu Parekhon i que ja ha donat a llum quatre criatures. Diu que es va casar amb tan sols 14 anys.

La família és originària de la ciutat de Mazar-e-Sharif, al nord de l'Afganistan, però com tantes altres va fugir quan els combats entre els talibans i les forces de seguretat del govern afganès es van intensificar a l'estiu. Van arribar a la capital a principis d'agost, quan Kabul encara era una de les poques ciutats que no estaven sota el control dels talibans. I ara estan atrapats aquí. No tenen diners per tornar ni per sobreviure a la ciutat.

La Farsihan, de 4 anys, al carrer de Kabul on pidola entre els cotxes. MÒNICA BERNABÉ

La Farsihan empaitant un dels totterrenys que circulen per Kabul. MÒNICA BERNABÉ

El Sohail porta la seva germana Farsihan a l'esquena, entre els cotxes, en un carrer de Kabul.
MÒNICA BERNABÉ

“A Mazar-e-Sharif el meu marit tenia feina i els meus fills anaven a escola”, assegura la dona. Ara tots es dediquen a pidolar. Aconsegueixen uns 300 afganis al dia (uns 3 euros). Però per molts càlculs que es facin, no surten els comptes. Un quilo d’arròs val 90 afganis, un litre d’oli 150, i 100 un quilo de mongetes. I són sis boques per alimentar.

En la majoria d’hospitals infantils de l’Afganistan hi ha una unitat de malnutrició. Al d’Indira Gandhi, que és a tan sols uns centenars de metres d’on hi havia el quarter general de l’OTAN a Kabul, hi ha gairebé 50 nens ingressats. És un d’aquells llocs on acabes marejat. Els bressols se succeeixen amb nadons esquelètics o amb el cos inflat com una pilota.

L’Ahmad té 8 mesos i només pesa 4,15 quilos. La seva mare, Bahar Salimi, explica que ells també són desplaçats. Vivien a la província de Takhar, al nord, i també van arribar a Kabul fugint dels combats. En el bressol del costat la Setaesh respira amb dificultat. Té un any i tres mesos i pesa 4,32 quilos. “La seva mare no tenia llet”, argumenta la tia, que està a peu del bressol cuidant la nena. Segons diu, des que va néixer, l’han alimentada a força de llet en pols. Res més. “És que no volia menjar cap altra cosa”, justifica.

La Farsihan i el Sohail, amb la seva mare, Parekhon, a la casa on viuen a Kabul. MÒNICA BERNABÉ

Nasima Zazai, que és una de les metges de la unitat de malnutrició, es mostra impassible, com si res d'això li vingués de nou. "La pobresa és la principal causa de malnutrició, però també la incultura total de les mares, que no saben com han d'alimentar els fills", exposa. També assegura que hi influeix que les dones tinguin tants fills i de forma tan seguida, perquè el seu cos no té temps de recuperar-se i generar llet. A l'Afganistan la meitat dels menors de 5 anys pateixen malnutrició crònica, segons dades de l'any passat de l'UNICEF. De fet, segons la doctora Zazai, la situació no ha canviat a l'hospital. Hi havia tants nens amb malnutrició abans, quan les tropes internacionals eren al país, com ara. Amb tot, vaticina que tot anirà a pitjor amb els talibans, i que això és només la punta de l'iceberg.

Bahar Salimi, amb el seu fill Ahmad, que té 8 mesos i només pesa 4,15 quilos. MÒNICA BERNABÉ

Els talibans pengen en places d'Herat els cadàvers de quatre suposats criminals

Article publicat el setembre del 2021

El macabre espectacle s'ha allargat durant hores i ha atret molts tafaners

El macabre espectacle s'ha allargat durant hores i a més ha tingut lloc en diferents parts de la ciutat, així que era difícil no veure-ho encara que no es volgués. Els talibans han demostrat a la ciutat d'Herat, al nord-oest de l'Afganistan, que continuen sent tan bèsties com sempre: han penjat en grues els cossos sense vida de quatre homes i els han mantingut exposats en diferents places públiques. L'objectiu era el mateix que fa vint anys: donar una lliçó a tothom. Els executats eren en teoria segrestadors que havien raptat un canvista i el seu fill. Centenars d'homes s'han concentrat als llocs on s'exposaven els cossos i la cosa més xocant era que la majoria es mostraven satisfets que els suposats delinqüents haguessin estat executats en una ciutat on el segrest d'empresaris i els robatoris són a l'ordre del dia.

Però les execucions han agafat per sorpresa tothom. Sobretot perquè Herat és una ciutat on amb prou feines es veuen talibans pel carrer i, si s'hi passegen, ho fan de manera força discreta. Res a veure amb Kabul, on la bandera dels radicals oneja gairebé a tot arreu i cada dos per tres et creues amb una camioneta plena de barbuts armats. Però que els talibans són aquí, a Herat, ha quedat avui demostrat i amb escreix.

Càstig als segrestadors

Cap a les dues de la tarda ha començat a córrer la notícia a les xarxes socials que quatre homes havien estat penjats públicament a la ciutat. I, lògicament, de seguida s'hi han concentrat un munt de tafaners. A la plaça Mustufiat, que és una espècie de rotonda amb una font i un monument al centre, hi havia aparcada una grua amb un dels cossos penjant. Estava completament ple de sang i amb un gran cartell enganxat al pit que deia: "Tots els segrestadors tindran aquest càstig".

"Em sembla molt bé el que han fet els talibans i ho haurien de fer més sovint. Ja veurà com d'aquesta manera canviaran les coses "

ABDUL TAWA

Empresari que ha anat a veure el cos d'un dels executats

Un dels cossos penjats d'una grua en una plaça de la ciutat d'Herat.
MÒNICA BERNABÉ

"Hem fet una operació a les deu del matí i hem matat un segrestador i els altres tres els hem capturat", han explicat un grup de talibans que eren a peu de grua observant el sinistre espectacle, per justificar que el cos estigués en aquestes lamentables condicions. És a dir, han donat a entendre que l'ajusticiat ja era mort quan l'han penjat. També han assegurat que un talibà havia resultat ferit en l'operació i que els executats havien segrestat un canvista i el seu fill un dia abans. En altres paraules, que s'ho mereixien i que ells l'única cosa que havien fet era limitar-se a complir la llei islàmica.

Una llei que, pels comentaris de la gent que s'ha concentrat al lloc on era el cos, ha sigut molt ben rebuda. Herat és l'única ciutat de l'Afganistan, a banda de Kabul, que compta amb una zona industrial especialment activa, on es concentren desenes d'empreses. Però tenir un negoci a la ciutat s'havia convertit en un maldecap els últims anys. Els robatoris i els segrestos exprés d'empresaris eren habituals, i els segrestadors exigien sempre quantitats astronòmiques per al rescat.

"Em sembla molt bé el que han fet els talibans i ho haurien de fer més sovint. Ja veurà com d'aquesta manera canviaran les coses", vaticinava Abdul Tawa, un empresari de la construcció de 34 anys que, com tants més, ha anat a veure el cos de l'ajusticiat. De fet, s'hi han concentrat tants tafaners que s'han format embussos monumentals en cadascuna de les places on hi havia un executat penjat. Molts ho filmaven amb els

seus mòbils com si es tractés d'una simple atracció i no el cos d'una persona. També hi han aparegut venedors ambulants d'ampolles d'aigua perquè l'escena podia ser molt macabra, però no cal desaprofitar cap ocasió per fer negoci.

"Me n'he assabentat a través de Facebook i he vingut perquè volia veure amb els meus propis ulls què fan els talibans amb els criminals", es justificava Ahmad Ahmadi, un comerciant de 27 anys que també estava totalment d'acord amb aquesta mena de mesures extremes. "Si l'anterior govern hagués fet el mateix, ara no tindríem tants problemes", apuntava un altre tafaner, Qabir Ahmad, un militar retirat de 57 anys. I fins i tot un estudiant universitari d'informàtica, Abdul Ahad, de 23 anys, defensava aquesta mena d'exhibicions públiques: "És una lliçó per a tothom". Això sí, aclaria que ell passava per aquí per casualitat, que no hi havia anat expressament.

Els cossos han estat penjats durant hores sota el sol. En un moment donat una de les grues s'ha passejat per la ciutat amb un d'ells, mentre al darrere la seguien desenes d'homes amb motocicleta intentant filmar l'escena. Perquè tots eren homes, no hi havia ni una sola dona als llocs on s'exposaven els cossos. Amb tot, era difícil no veure'ls. "Ai, no me'n parlis. Ho he vist des de lluny i tinc el cos regirat", comentava la Setara, una doctora que també passava per allà.

Però és que abans d'aquesta macabra exhibició pública, els habitants de la ciutat ja coincidien en afirmar que la seguretat havia millorat moltíssim des que van arribar els talibans. "Abans tancava la botiga a les cinc de la tarda i ara no tinc inconvenient de tenir-la oberta fins a la nit", comenta Ali Ahmad, que té una impremta al carrer Ghudom, on es concentren un munt de papereries. Altres comerciants asseguren el mateix. I després del que ha passat avui, la seguretat encara pot millorar molt més.

Alguns dels tafaners que han anat a veure el cos penjat d'un dels suposats criminals MÒNICA BERNABÉ

Els talibans han fet servir grues per penjar els cossos MÒNICA BERNABÉ

Afganesos amb passaport europeu queden atrapats a Kabul

Article publicat el setembre del 2021

Llargues cues davant de l'ambaixada de l'Iran, l'única que emet visats per fugir

Ara ja no només hi ha cues a Kabul davant de les entitats bancàries. Des d'aquesta setmana també es concentra un munt de gent davant de l'ambaixada de l'Iran, que és una de les poquíssimes legacions estrangeres que continuen obertes a la capital afganesa. Teheran ha anunciat que tornarà a emetre visats per als afganesos i, per tant, aquest país es converteix en una de les poquíssimes portes de sortida de l'Afganistan. La resta de països mantenen les fronteres terrestres tancades, excepte per als periodistes estrangers i altres casos excepcionals. I es pot dir que continuen sense haver-hi vols internacionals: en l'actualitat una única companyia, l'afganesa Kam Air, opera vols comercials, però a preu d'or. Un bitllet d'anada des de Kabul fins a la capital pakistanesa, Islamabad, costa 1.150 euros, tot i que el trajecte amb prou feines dura mitja hora. I a més, per aterrar a Islamabad, cal un visat pakistanès, que no és gens fàcil d'aconseguir. El resultat és que l'Afganistan s'ha convertit en una ratera.

I si no que l'hi diguin a Ahmad Samadi, que aquest dimarts es mostrava indignat davant de l'ambaixada iraniana. "Soc ciutadà britànic i m'han deixat tirat aquí. Ningú es preocupa de nosaltres", es queixava mentre mostrava el seu passaport que, efectivament, corroborava que té nacionalitat del Regne Unit tot i haver nascut a l'Afganistan.

De fet, Samadi havia vingut a veure la seva família quan el tsunami talibà el va agafar a la capital afganesa i ja no va poder sortir-ne. "Des del ministeri d'Afers Estrangers britànic em diuen que els enviï un correu electrònic i que ells ja es posaran en contacte amb mi. ¿Però quan?" Ja fa més d'un mes que espera sense rebre resposta. Té 37 anys i en fa vint que resideix al Regne Unit, més de mitja vida, així que no té cap intenció de quedar-se aquí. Ara el seu únic objectiu és aconseguir un visat de trànsit iranià per poder arribar a Europa.

"Soc ciutadà britànic i m'han deixat tirat aquí. Ningú es preocupa de nosaltres "

AHMAD SAMADI

Afganès amb passaport europeu atrapat a Kabul

Afganesos esperen davant de l'ambaixada de l'Iran per aconseguir un visat MÒNICA BERNABÉ

No és l'únic. De fet, bona part dels afganesos que esperen davant de l'ambaixada de l'Iran tenen passaport europeu. Com per exemple Noor Mohammad, que parla perfectament alemany perquè fa onze anys que viu a Àustria. Ell va venir a un casament a l'Afganistan. Va arribar amb un avió de Turkish Airlines, que tenia un vol regular diari a la capital afganesa fins que els talibans van arribar a Kabul el 15 d'agost. Després la companyia ja va deixar d'operar a l'Afganistan, així que Mohammad no va poder agafar mai el seu vol de tornada. A Àustria treballa com a fuster.

El mateix li va passar a Din Mohammad, que té 26 anys i nacionalitat italiana. Viu a Torí i treballa en una pizzeria. O a Zalib Karzai, que té 55 anys i n'ha viscut 29 a Alemanya. Hi té una botiga de telèfons mòbils. O a Nilab Mohammadi, de 25, que també resideix a Alemanya des del 2015... Tots van venir a veure els seus familiars a Kabul i tots volen anar ara a l'Iran per després poder viatjar a Europa.

Emigrar per poder estudiar

Per a altres, però, l'Iran és el seu destí final. Com és el cas del Nasarullah, que té 24 anys i vol aconseguir un visat d'estudiant per poder estudiar informàtica a la universitat de Qom. Fins ara estudiava cinema a la Universitat de Kabul, ja estava al tercer curs i només li faltava un any per acabar la carrera. Però des que els talibans van arribar a la capital

afganesa, la universitat està tancada i, en cas que l'obrin, el Nasarul·lah descarta que els radicals permetin els estudis de cinema. Així que ja dona la carrera per perduda.

A les sis del matí ja hi ha gent esperant davant de l'ambaixada de l'Iran. A les tres de la tarda, molts encara hi són, sense haver aconseguit que els atenguin. Poc més tard, els milicians talibans que s'encarreguen de la seguretat de la legació diplomàtica -perquè ara els radicals s'ocupen de la protecció de tots els edificis oficials de la capital- els fan fora de males maneres.

La fi de l'imperi de la patata fregida afganesa

Article publicat el setembre del 2021

Desenes d'empreses del polígon industrial d'Herat tanquen o acomiaden centenars de treballadors

Les patates fregides de bossa Mana són famoses a tot l'Afganistan. Es poden trobar en qualsevol província del país i es caracteritzen per la seva originalitat. N'hi ha de tots els gustos: amb vinagre, amb pebre, amb llimona... i fins i tot amb quètxup per als més atrevits. A l'entrada de la fàbrica diversos operaris treballen carregant un tràiler. Es passen les caixes plenes de bosses de patates fregides de mà en mà, formant una cadena. A primera vista, res ha canviat amb el retorn dels talibans.

"Abans teníem 400 treballadors i ara només en tenim 112", deixa anar d'entrada el director de l'empresa, Humayum Mohmand, amb la qual cosa deixa clar que l'aparença de normalitat és una pura entelèquia. Al seu despatx afalaga els convidats amb te i un plat a vessar de patates fregides, com no podia ser d'una altra manera. "La setmana passada vam acomiadar cent persones", continua explicant. Així, de cop i sense miraments, perquè aquí, a l'Afganistan, no hi ha liquidacions ni indemnitzacions que valguin. Però és que no li surten els comptes, es justifica l'empresari: "Ja no hi ha mercat per als nostres productes". Des que els talibans van arribar al poder, l'Afganistan ha caigut en una profunda crisi econòmica i, en aquestes circumstàncies, la gent a l'últim a què destina els diners és a comprar patates fregides.

"És molt difícil fer transferències internacionals, i això impossibilita la importació de matèries primeres "

HAMIDULLAH KHADEM
President de la Cambra d'Indústries i Mines d'Herat

Motor econòmic del país

Mana és una de les empreses que formaven part del miracle d'Herat, perquè realment es pot considerar un miracle que en aquesta ciutat del nord-oest de l'Afganistan naixés un polígon industrial del no res i es convertís en un dels motors econòmics del país. El president de la Cambra d'Indústries i Mines d'Herat, Hamidullah Khadem, assegura que va arribar a haver-hi 400 fàbriques entre el 2005 i el 2010, l'època daurada. De fet, a la seu de la Cambra d'Indústries s'exposen en dues grans vitrines tots els productes que es fabricaven a la ciutat: des de refrescos tan populars com la Súper Cola –que pretenia fer la compe-

Dones treballant a l'empresa Mana, al polígon industrial d'Herat. MÒNICA BERNABÉ

tència a la Coca-cola– fins a tot tipus de galetes i sucs, pintures, canonades o medicines.

El declivi econòmic va començar el 2014, quan es van retirar la majoria de les tropes internacionals de l'Afganistan, assegura Khadem. Però l'estocada final ha sigut l'arribada dels talibans al poder. "Ara només queden entre 150 i 170 empreses, i, si les coses no canvien, moltes tancaran". Amb tot, el president de la Cambra d'Indústries no en culpa els talibans, sinó el bloqueig financer que l'Afganistan pateix en l'actualitat, des que la comunitat internacional ha congelat totes les reserves internacionals del país.

"És molt difícil fer transferències internacionals, i això impossibilita la importació de matèries primeres", es queixa. A això s'hi afegeix que moltíssima gent s'ha quedat sense feina. "Policies, militars, dones, gent que treballava per a ONGs, per a projectes internacionals, o en les mateixes fàbriques del polígon...", enumera. I si la gent no té diners, tampoc consumeix. És un peix que es mossega la cua. La producció de les fàbriques a Herat s'ha reduït almenys un 25% per adaptar-se a l'escassetat de demanda, i les que exportaven productes a l'estranger també ho han deixat de fer.

A l'empresa Mana hi havia abans tres torns de treball. Ara només n'hi ha un. I les seves patates fregides s'exportaven al Turkmenistan, però ara tota la producció es queda a l'Afganistan. "A principis d'any distribuïm llavors a camperols d'Herat perquè plantin patates i després les comprem. Però ara, en aquesta època, les patates les importem de l'Iran", explica el director de l'empresa. I això, esclar, ara també és un inconvenient. Del país veí també prové el plàstic que utilitzen per empaquetar, i importen dels Països Baixos els additius que fan servir per donar els diferents gustos a les patates.

A la fàbrica els operaris treballen fins a les cinc de la tarda. Sorprèn que hi hagi algunes dones, la majoria molt joves. Es dediquen sobretot a empaquetar. "De moment els talibans no m'han posat problemes per treballar, però no sé fins quan", diu a crits una d'elles, Shamsie Aghlaghi, que té 18 anys. La màquina empaquetadora fa tant soroll que és difícil entendre's dins del recinte.

El director de Mana aclareix que va haver de negociar amb els radicals perquè les dones poguessin continuar treballant. Ara hi ha 37 empleades. "Ho van acceptar, però de manera temporal", precisa. En canvi, el que no van consentir és que Mana continués emetent anuncis a la televisió en els quals apareixia una dona menjant patates fregides amb música de fons. "Em van dir que no podia haver-hi ni música ni dones".

Una jove treballadora de la fàbrica de patates fregides Mana. MÒNICA BERNABÉ

Sis dones contra desenes de talibans

Article publicat el setembre del 2021

Els radicals reprimeixen una protesta a Kabul a favor de l'educació de les nenes

La manifestació estava convocada a les vuit del matí davant de l'escola de nenes Rabia Balkhi, al barri de Kart-e-char, a l'oest de Kabul, i s'havia organitzat de manera clandestina. Amb tot, abans de l'hora prevista per a l'inici de la protesta ja hi havia davant del col·legi dos vehicles policials carregats de talibans. Els milicians vestien uniformes del servei d'intel·ligència de l'anterior govern afganès i anaven armats amb l'equipament que els Estats Units van facilitar a aquest cos de seguretat: fusells de fabricació nord-americana M16, armilles antibales, cartutxos, manilles i fins i tot genolleres de protecció.

Els talibans s'han abraonat sobre les manifestants per arrencar-los les pancartes, i han dispersat els periodistes estrangers que intentaven filmar i fer fotografies, amenaçant-los amb prendre'ls les càmeres.

Als carrers adjacents s'hi han concentrat almenys una desena més de furgonetes plenes de talibans, que han tallat el trànsit als pocs vehicles que transitaven per la zona. En aquell moment, davant de l'escola només hi havia tres úniques manifestants, una d'elles amb una pancarta doblegada. Malgrat això i l'impressionant desplegament talibà, han tingut el gran valor d'obrir la pancarta i iniciar la protesta. La seva reivindicació, que els radicals autoritzin d'una vegada a les alumnes de més de 12 anys tornar a l'escola. Ara només les nenes de 7 a 12 anys ho tenen permès, mentre que tots els nens i nois d'educació primària i secundària ja fa gairebé dues setmanes que es van reincorporar a les aules.

La manifestació l'ha organitzat un col·lectiu que es fa dir Dones Lluitadores de l'Afganistan i també estava previst que s'hi unissin professores i estudiants. La marxa havia de començar al col·legi Rabia Balkhi i recórrer la curta distància que separa aquest centre de l'escola Suria, també per a nenes. Però no hi ha hagut temps per a res.

A les tres manifestants inicials se n'hi han sumat tres més, que camuflaven la cara amb mascaretes o ulleres de sol. La pancarta que han desplegat deia, escrita en anglès i en dari (una de les dues llengües oficials de l'Afganistan): "No polititzeu l'educació. No ens trenqueu els

Les sis úniques manifestants que han participat a la protesta a Kabul. MÒNICA BERNABÉ

llapis, no ens cremeu els llibres, no ens tanqueu les escoles". També han exhibit altres cartells amb llegendes similars, un amb una cita de l'Alcorà sobre l'obligació que totes les dones i els homes musulmans tinguin accés a l'educació. No han corejat cap lema, ni han fet ni un sol pas. La protesta amb prou feines ha durat dos minuts.

Els talibans s'han abraonat sobre les manifestants per arrencar-los les pancartes, i han dispersat els periodistes estrangers que intentaven filmar i fer fotografies, amenaçant-los amb prendre'ls les càmeres. De fet, a un fotògraf de France Presse li han donat un cop de culata i li han requisat l'equip. També han pres el mòbil a una de les manifestants i han disparat un tret a l'aire.

"De la mateixa manera que als vostres països no permeteu les protestes il·legals, nosaltres tampoc les podem acceptar, ni permetre que n'informeu", ha justificat el mul·là Nasratul·là, que s'ha presentat davant dels reporters com el responsable del servei d'intel·ligència dels talibans a la ciutat de Kabul, i els ha amonestat com si fossin nens petits. Ho ha fet amb bones paraules i to conciliador. Això sí, després que els seus homes intentessin agredir-los. "Si no hi ha periodistes afganesos vol dir que la protesta és il·legal i que no en podeu informar", ha insistit.

Per treballar a l'Afganistan com a periodista estranger, els talibans concedeixen una acreditació que en teoria autoritza els reporters a informar sobre tot, amb una excepció: el que ells anomenen "manifestacions il·legals", és a dir qualsevol protesta de la dissidència. Algunes d'aquestes manifestacions han estat salvatgement reprimides, i els informadors detinguts i colpejats.

"Els talibans ens han manat que marxem cap a casa a preparar el dinar, però no desistirem fins que totes les nenes puguin tornar a escola", ha assegurat per telèfon després de la protesta una de les manifestants, que prefereix mantenir l'anonimat. Els talibans han acabat tornant les càmeres al fotògraf de France Presse i el mòbil a la manifestant. En anteriors protestes altres no han tingut tanta sort.

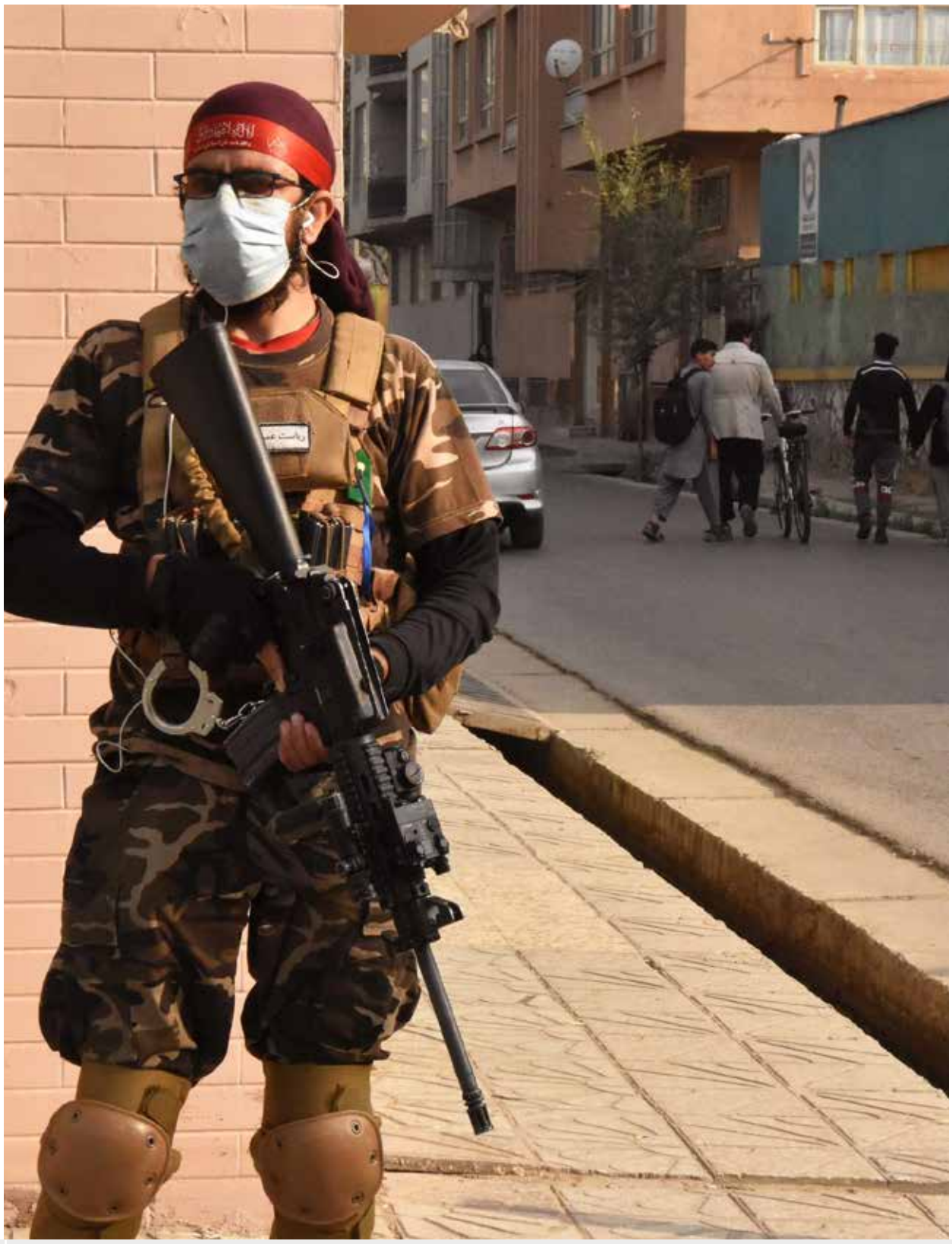

Un dels talibans que s'han desplegat davant de l'escola on la protesta estava prevista. MÒNICA BERNABÉ

Els estudiants de la Universitat de Kabul que s'han quedat sense professors

Article publicat l'octubre del 2021

El campus continua tancat més d'un mes i mig després de l'arribada dels talibans al poder

Dos talibans descansen escarxofats amb els seus Kalàixnikovs en un sofà atrotinat que han col·locat a l'entrada de la Universitat de Kabul. Vigilen l'accés a un campus que abans era un eixam de joves i ara està desert. No hi ha estudiants, ni professors. Les classes es van paralitzar un dia abans que els radicals arribessin a la capital, el 15 d'agost, i des de llavors no s'han reprès. I no se sap ni quan ni com recomençaran.

El nou rector ja ha anunciat que de moment les dones no podran estudiar ni treballar a la Universitat de Kabul

El nou rector, Mohammad Aixraf Ghariat, ja ha anunciat que les dones no podran estudiar ni treballar a la universitat fins que no s'hi creï un entorn islàmic, encara que no se sap gaire bé què vol dir això. Molts estudiants ja donen per fet que mai podran acabar la carrera i els professors que hi queden volen marxar del país, si no ho han fet ja. Aquesta és la història dels alumnes de la Facultat de Llengua, Història i Literatura Hispàniques i del seu futur incert, però podria ser la de qualsevol altre estudiant de la Universitat de Kabul.

A l'entrada de cada un dels edificis del campus hi ha una mena de vigilant per evitar que possibles desaprensius aprofitin l'ocasió per saquejar la universitat. Les aules continuen obertes, encara que no hi hagi alumnes, només pupitres coberts de pols. En una de les aules de la Facultat d'Hispàniques encara queden vocables en espanyol escrits amb guix a la pissarra: "*poblados*", "*auténticos*", "*superficie*"... Són de l'última lliçó que s'hi va impartir.

"Era una classe de comprensió lectora i el professor que la feia ja no és aquí, va ser evacuat a Espanya", assegura Najibul·là Afghan, un dels dos únics professors que queden a la facultat i que parla un perfecte espanyol. Inicialment n'hi havia cinc, però tres van ser evacuats de l'Afganistan pel govern espanyol al setembre. I dels dos que continuen a Kabul una és una dona, així que no podrà reincorporar-se a les aules, segons les paraules del rector.

Alguns dels estudiants de la Facultat de Llengua, Història i Literatura Hispàniques, que ara no poden continuar les classes. MÒNICA BERNABÉ

"A la nostra facultat hi ha 120 alumnes i quatre cursos. És impossible que jo sol em pugui encarregar de totes les matèries", afirma Afghan. A més, confessa, ell també vol marxar de l'Afganistan. De fet, va sol·licitar ser evacuat amb la resta de professors, però no va rebre resposta. "Aquí no hi ha recursos, ni diners, ni esperança". Des de l'agost ni treballa ni cobra cap sou.

Les universitats privades van reobrir les portes fa setmanes després de prendre mesures dràstiques perquè homes i dones no estiguessin junts en una mateixa aula, tal com exigeix el nou govern talibà. Algunes van optar per redistribuir les classes, de manera que les noies van a la universitat al matí i els nois a la tarda. D'altres han dividit les aules en dos amb una cortina perquè homes i dones no estiguin junts ni es puguin veure les cares.

Els talibans han donat a entendre que el seu objectiu era fer una cosa similar a les universitats públiques, però després de més d'un mes i mig, totes continuen tancades. La de Kabul és la més gran: té uns 24.000 estudiants. "No han fet res. Aquí l'únic que ha canviat és que els pocs professors que venen a la universitat ja no porten vestit, sinó *shalwar kamize*", comenta Afghan, referint-se al tradicional vestit musulmà de camisa ampla i pantalons bombatxos.

"M'alegro pels professors que han estat evacuats, però ens sentim traïts "

FAISAL AHMAD NOORI
Estudiant de tercer curs de la Facultat de Llengua, Història i Literatura Hispàniques

La cita és a la cafeteria Friends del barri de Kart-e-char, a l'oest de Kabul. És un local que des de fora no sembla res de l'altre món, però a dins hi ha pistes de bitlles i taules de billar on alguns joves juguen animadament. Tot molt a l'estil occidental. El lloc l'han triat ells: tretze nois i quatre noies, que són estudiants de la Facultat de Llengua, Història i Literatura Hispàniques.

Totes les universitats públiques del país continuen tancades des que els talibans van arribar al poder

"A mi m'agrada molt la música espanyola", afirma una de les estudiants que ha acudit a la cita, Fereshta Shaquri, per justificar que es decantés per estudiar espanyol. Té 22 anys i anava a segon curs. Maluma, Enrique Iglesias, Luis Fonsi... són alguns dels cantants que li encanten. La resta d'estudiants també admeten que sobretot la famosa cançó *Despacito* és la que els va despertar l'interès per aquest idioma. I segons diuen, no va ser gens fàcil aconseguir estudiar a la universitat. Per accedir-hi, cal obtenir una qualificació especialment alta a la selectivitat, perquè hi ha poques places i és l'únic lloc a Kabul on es pot estudiar espanyol.

Després de tant d'esforç, però, ara veuen que tot se'n va en orris. "Ens vam quedar de pedra quan ens vam assabentar que gairebé tots els professors havien marxat", lamenta un altre jove, Mohammad Ilyas, que té 21 anys i a qui només li faltava un semestre per acabar la carrera. Ara no sap ni si es podrà llicenciar. "M'alegro per ells, però ens sentim traïts", comenta un altre, Faisal Ahmad Noori, de 23 anys i que feia tercer.

I el pitjor és que no veuen cap solució immediata. Les noies donen per fet que no podran tornar a les aules. I els nois es pregunten com ho podran fer, si no hi ha professors. Fer classes per internet tampoc és viable. "Aquí la connexió d'internet és dolentíssima", argumenta Abdul·là Hakimi, que té 23 anys i també estava a punt d'acabar la carrera. L'única sortida, asseguren, seria tenir una beca per finalitzar els estudis a Espanya. "Ja que no podem demanar que repatriïn els professors, almenys que ens hi portin a nosaltres".

El professor Najibual·là Afghan en una aula de la Universitat de Kabul. MÒNICA BERNABÉ

Els talibans a Kabul: joves rurals i sense estudis

Article publicat l'octubre del 2021

La majoria de milicians no havien estat mai a la capital afganesa o només hi havien anat a fer atemptats

Un talibà vigila un dels accessos a la Zona Verda de Kabul assegut en una cadira plegable amb un fusell nord-americà sobre les cames i escoltant un enregistrament d'algú recitant l'Alcorà, que sona a tot volum al seu telèfon mòbil. La Zona Verda va ser durant anys l'àrea més protegida de la capital afganesa. Allà hi havia el quarter general de l'OTAN i la majoria de les ambaixades occidentals. Per entrar-hi calia passar milers de controls i la circulació de vehicles estava restringida. Ara en aquesta zona no hi ha ningú. Totes les ambaixades estan tancades. I els talibans, que eren els que l'atacaven, ara són els que la protegeixen.

Els talibans fan ara la feina que feia abans la policia afganesa. És a dir, s'encarreguen de la protecció de les poques ambaixades que estan obertes a Kabul, però també dels hospitals o els edificis oficials

"Fa quatre anys que treballo per l'Emirat", contesta el milicià de l'entrada després d'abaixar lleugerament el volum del mòbil. Sembla que no té inconvenient a parlar encara que, això sí, és de poques paraules. Afirma que ara té 20 anys. Això vol dir, per tant, que es va unir al moviment talibà amb tan sols setze. L'Emirat Islàmic és com els talibans anomenen ara al seu nou règim. "L'anterior govern no era islàmic", és l'únic argument que esgrimeix per justificar que tan jovenet se sumés a les files dels radicals. Després de diverses preguntes, també se li pot sostreure que les tropes internacionals van matar el seu oncle i que odia els estrangers. Literalment.

El nou govern talibà el formen bàsicament moltes de les velles cares que ja van dirigir el règim radical als anys 90. Però els milicians que es veuen per Kabul amb fusells nord-americans o Kalàixnikovs a l'espatlla són en la seva gran majoria joves que han arribat de zones rurals i que pràcticament no havien trepitjat mai la capital afganesa. I si ho havien fet, havia sigut per fer-hi un atemptat. I a més ho reconeixen sense embuts.

"He vingut almenys vint vegades a Kabul per fer *feines* per a l'Emirat", explicava aquesta setmana un talibà que es feia dir Rahmatul·lah. Era originari de la província de Wardak i estava plantat davant de l'ambai-

Un jove milicià talibà, en un carrer de Kabul. BULENT KILIC / AFP

xada de l'Iran per encarregar-se de la seva protecció. Perquè això és una altra cosa: els talibans fan ara la feina que feia abans la policia afganesa. És a dir, s'encarreguen de la protecció de les poques ambaixades que estan obertes a Kabul, però també dels hospitals, dels edificis oficials o fins i tot del prestigiós hotel Serena, de cinc estrelles, on bàsicament s'allotgen estrangers i al qual ells mateixos havien atacat en diverses ocasions en el passat.

El Rahmatul·lah llueix el típic *look* talibà de barba i cabellera llarga, i tampoc té inconvenient a parlar amb la premsa estrangera. Té 23 anys i es va unir al moviment radical quan era un nen: amb només 11. "Al principi només els ajudava. Després ja vaig començar a lluitar", aclareix. Sigui com sigui, no hi ha manera que desenvolupi un argument més enllà del que repeteixen tots els milicians com lloros quan se'ls pregunta per què han combatut durant tots aquests anys contra el govern afganès. Tots contesten que volen un govern islàmic de veritat i que lluitaven contra els "infidels" que van ocupar l'Afganistan, en referència als estrangers.

Un detall més: el Rahmatul·lah admet que mai ha trepitjat una escola convencional, i que té problemes seriosos per llegir i escriure. Els únics estudis que ha cursat van ser en una madrassa, és a dir, una escola alcorànica. De fet, el moviment talibà va sorgir originalment a les madrasses del sud de l'Afganistan. D'aquí el seu nom: en els dos idiomes oficials

de l'Afganistan, tant el paixtu com el dari, la paraula "talibà" significa estudiant d'una escola alcorànica.

"Senyora, no l'entenc", deia el talibà que aquesta setmana s'encarregava de la protecció de l'ambaixada del Pakistan, també un milicià joveníssim, de només 17 anys i cara de criatura, originari de la província de Baghlan. No entenia una dona que es dirigia a ell en dari, que és l'idioma que es parla majoritàriament a Kabul. Gairebé la totalitat dels talibans parlen paixtu, que és la llengua predominant al sud del país. Una i altra són radicalment diferents, de manera que un parlant de dari no entén un de paixtu, i viceversa. Això sí, les dues llengües s'ensenyen a l'escola.

¿Com a milicians així es podran fer càrrec d'un país? A l'aeroport de Kabul ja s'operen vols interiors i algun d'internacional. No obstant això, qui supervisa la revisió de l'equipatge de mà i els moviments dels avions no són talibans, ni tan sols l'antic personal afganès de l'aeroport, sinó individus de pell morena que vesteixen de forma occidental. Quan se'ls pregunta d'on són originaris, contesten que són de Qatar.

Un dels fundadors del moviment talibà i actual ministre de Presons del nou govern, el mul·là Nooruddin Turabi, va defensar dies enrere les execucions i que es duguin a terme amputacions de mans per garantir la seguretat del país. És la seva recepta per mantenir la població a ratlla. Al centre ortopèdic del Comitè Internacional de la Creu Roja a Kabul ja han començat a emmagatzemar pròtesis de mans pel que pugui passar.

L'aeroport de Kabul el gestiona actualment personal estranger arribat des de Qatar

Un talibà fent guàrdia davant un edifici oficial a Kabul. MÒNICA BERNABÉ

La música deixa de sonar a l'Afganistan per la por als talibans

Article publicat l'octubre del 2021

Desapareix de la ràdio i de la televisió, i cantants i músics tanquen els estudis

Shor Bazar és un dels carrers amb més tradició de Kabul, que formava part del centre històric de la ciutat però que va quedar relegat a la perifèria a mesura que la capital es va anar fent cada vegada més gran. Amb tot, era un lloc de visita obligada. Allà és on la majoria de músics afganesos tenien el seu estudi, els fabricants d'instruments tradicionals els seus tallers i on els cantants impartien cursos. Ara, però, la música ha deixat de sonar de sobte. Des que els talibans van arribar a Kabul el 15 d'agost, el carrer s'ha transmutat. Les botigues de música s'han reconvertit en barberies, tallers de confecció o en qualsevol altre negoci que no té res a veure ni amb la cultura ni amb l'art. Altres han tancat directament. Se succeeixen els locals amb les persianes abaixades i rètols que diuen "es lloga" o "es ven". Els talibans consideren que la música és antiislàmica.

Durant el seu anterior règim els talibans van destruir sense contemplacions tot tipus d'instruments musicals i es van acarnissar amb cantants i músics

"Oficialment no han prohibit la música, però tots sabem molt bé com les gasten", diu referint-se als talibans Mirwais Namatullah, un home que abans tenia un taller de fabricació de rubabs, una mena de llaüts, i altres instruments musicals tradicionals de l'Afganistan. Ara es dedica a vendre fulards amb un llençol estès sobre la vorera com si fos un manter. En els anys noranta, durant el seu anterior règim, els talibans van destruir sense contemplacions tot tipus d'instruments musicals i es van acarnissar amb cantants i músics, així que aquesta vegada no ha calgut que diguin ni facin res: tan bon punt han arribat a Kabul, tots els cantants i músics s'han esfumat. Han fugit cames ajudeu-me.

"¿Què hauria fet vostè? No podia deixar el taller obert perquè destrossessin tot el que tenia", es justifica Namatullah. No és l'únic. De fet al carrer no queda ni un sol taller de fabricació d'instruments. I això que tots eren negocis amb solera. Namatullah va aprendre l'ofici del seu pare, però és que el seu pare el va aprendre del seu avi. Fabricaven rubabs des de fa més d'un segle. Els venien a l'Afganistan, però també a l'estranger, a països com el Pakistan, el Regne Unit o els Estats Units.

Un dels locals tancats a Shor Bazar, el carrer emblemàtic de Kabul on es concentraven la majoria dels músics. MÒNICA BERNABÉ

"Busca un músic?", pregunta un altre home que s'acosta quan sent la conversa amb el fabricant de rubabs. Ho pregunta xiuxiuejant, amb una veu gairebé imperceptible, com si pretengués vendre droga o algun altre producte il·legal. Però no, l'únic que ofereix és música. Després de mirar a banda i banda i comprovar que no hi ha cap patrulla talibana a prop, treu de la butxaca una targeta de visita amb una fotografia on se'l veu somrient amb vestit i corbata tocant un orgue. Ara, en canvi, porta un turbant al cap i vesteix el tradicional *shalwar kamize*, els pantalons bombatxos i la camisa ampla típica dels musulmans.

"M'he hagut de transformar", es justifica. Es diu Ahmad Jawed Shaidai i és cantant. Es guanyava la vida actuant en casaments i altres celebracions, però ara tot això també s'ha acabat. "Els talibans han prohibit les actuacions en directe en els casaments, només hi permeten música gravada". Això a Kabul. En altres províncies del país, com a Helmand, al sud, la música està completament prohibida, sigui en directe o gravada. Sembla com si a la capital, que és on es concentra la majoria de la premsa internacional, tinguessin una certa màniga ampla. Sigui com sigui, les conseqüències són les mateixes a tot el país: cantants i músics no poden treballar, s'han quedat sense font d'ingressos.

I si no que l'hi diguin a Shergha Rubab Nawaz, que és un dels pocs músics i cantants que queden a Shor Bazar. Conserva la seva oficina en un edifici de dues plantes on abans només hi havia estudis de música

"Els talibans han prohibit les actuacions en directe en els casaments i només hi permeten música gravada "

AHMAD JAWED SHAIDAI
Cantant afganès

i ara hi ha tallers de confecció. Els locals s'han transformat de la nit al dia. No té inconvenient a fer una demostració i tocar el rubab per a aquesta periodista, però, això sí, després d'assegurar-se que les finestres de l'estudi estan ben tancades i que ningú pot sentir la música des del carrer.

"Ningú esperava que els talibans arribarien a Kabul tan de pressa", lamenta. Segons diu, molts músics han emparedat els instruments per evitar que els radicals els trobin o han marxat del país. Ell continua a Kabul perquè, assegura, no té més remei: no disposa dels diners per fugir; si els tingués ho faria. Com ja ho van fer el seu pare i el seu oncle abans que ell, que també eren músics i es van exiliar al Pakistan en els anys noranta quan els talibans van arribar al poder per primera vegada.

Al mercat de Mina, al centre de Kabul, prop del riu, tampoc queden ja parades de venda de CD de música o de pel·lícules. "Els venedors han cremat els CD o els han llençat al riu", assegura Zabiul Haq, un dels dos únics comerciants que encara en té algun. Molt pocs. Ha canviat el negoci de cap a peus i ara ven auriculars i petits aparells electrònics.

La música també ha desaparegut de la televisió i de la ràdio. L'única tímida melodia que es pot sentir a Kabul és la que fan sonar els venedors de gelats que recorren la ciutat empenyent un carret.

El músic Shergha Rubab Nawaz tocant el rubab al seu estudi.
MÒNICA BERNABÉ

Mònica Bernabé: “El burca, en la majoria de casos, protegeix”

Esther Vera

Entrevista publicada l’octubre del 2021

Mònica Bernabé és periodista. La seva vida professional ha passat sobretot per l’Afganistan. Va treballar-hi com a corresponsal entre l’any 2007 i el 2014 i des d’aleshores hi ha tornat sovint. L’últim cop fa uns dies, per cobrir la retirada internacional i el retorn dels talibans.

“Hi ha desesperació per sortir del país”

Tenies permisos per viatjar just abans que caigués Kabul. ¿Esperaves que anés tan ràpid?

— Va ser una sorpresa per a tots que el govern afganès caigués de forma tan ràpida i que els talibans arribessin a controlar tot el país. En una entrevista amb l’ARA el periodista i escriptor Ahmed Rashid, que és l’autor del llibre *Els talibans* i coneix com ningú aquest moviment islamista, ens va dir que no s’ho havia ni imaginat.

Hi vas acabar entrant per carretera unes setmanes més tard.

— Sí. Les fronteres terrestres estan tancades excepte per als periodistes estrangers i algun cas excepcional, així que jo hi vaig entrar per carretera des del Pakistan.

Com va anar el viatge?

— Posaven més pegues els pakistanesos que els talibans. Són els que em van tenir més temps retinguda a la frontera; un cop superat el costat pakistanès, per part dels talibans la veritat és que va ser mirar-se el passaport i deixar-me passar. Ni me’l van segellar perquè no tenen encara segell oficial. La sortida de l’Afganistan, que també la vaig fer per carretera, va ser més complicada perquè la porta de la frontera estava tancada i els talibans inicialment no la volien obrir. Però bé, finalment em van deixar passar i després els pakistanesos de nou van començar a posar mil problemes perquè, a banda de tenir visat, et demanen un permís especial per poder creuar la frontera. Jo tenia el permís però deien que no figurava al seu registre i també em van tenir allà dues hores retinguda.

La periodista de l'ARA fotografiada per aquesta entrevista PERE TORDERA

¿El burca humilia o més aviat protegeix?

— En el meu cas, i el de totes les afganeses, el burca la majoria de vegades protegeix. L'Afganistan no és Barcelona, l'Afganistan no és Catalunya, i un burca et confereix anonimat. No saben si ets guapa, si ets lletja, si ets gran, si ets jove, i aquest anonimat dona una certa seguretat. Abans de l'arribada dels talibans, quan veies que totes les dones portaven burca volia dir que la seguretat en aquella ciutat no era bona.

Has parlat de la ficció de l'estat afganès. ¿Ara és més obvi que l'Afganistan és un estat fallit?

— El problema és que la comunitat internacional, els Estats Units però també la Unió Europea, venien una idea que no era real. En parlaven com si hi hagués democràcia, com si les dones tinguessin drets, com si l'exèrcit pogués defensar-se i fer front als talibans, i no era així i vivint allà era evident que no era així. És un país en què la impunitat és generalitzada. La gent està en mans dels talibans, que poden fer el que vulguin i a més gairebé no hi ha presència estrangera. Totes les ambaixades occidentals estan tancades i les fronteres estan tancades per als afganesos. Per tant, estan a mercè del que vulguin decidir els talibans.

¿Has tingut sensació de seguretat?

Vaig posar-me el burca per entrar al país perquè jo tenia també el record dels anys que he estat vivint a l'Afganistan, en què tots els viatges per carretera els feia amb burca perquè em conferia seguretat. De fet, en el viatge des de la frontera del Pakistan fins a Kabul, portant el burca, en els controls ni ens van parar. El fet de portar una dona dins d'un cotxe és com un salconduit a l'Afganistan. La situació ha canviat radicalment en termes de seguretat i és millor en l'actualitat. Abans hi havia risc de segrestos, la criminalitat era molt alta. Atemptats, mines antipersona... Esclar, tot això ho feien els talibans i ara estan al poder. També hi ha els càstigs que han anunciat els talibans amb execucions públiques, amputacions de mans... Això també ha fet baixar la criminalitat perquè la gent té por. Per tant, en aquest sentit m'ha resultat més fàcil treballar ara que quan hi vaig estar amb l'anterior govern afganès, perquè la situació de seguretat era pitjor.

Què és el primer que et sorprèn en el nou Kabul?

— Hi ha menys trànsit, no hi ha controls policials a cada cantonada. També ha canviat la manera de vestir de la gent. Gairebé no veus dones amb burca a Kabul, però sí que moltes noies joves que abans anaven amb texans i amb una camisa ara porten una mena de gavardina, que es diu *chapan* en afganès, que no marca les formes del cos. I dels homes que treballaven a l'administració i portaven vestit amb corbata ja no se'n veuen. Porten l'*alkhamis*, que és aquest vestit de camisa ampla i pantalons bombatxos típic dels musulmans. La gent s'intenta adaptar a la nova situació, i després lògicament et trobes els antics vehicles policials conduïts ara pels talibans amunt i avall cada dos per tres, o et surten d'un vehicle civil normal i corrent homes vestits de civil però que van amb Kalàixnikovs. Abans no veies civils armats a Kabul.

Com preveus que evolucioni la tensió entre grups islamistes, com l'ISIS, i els talibans?

— L'Estat Islàmic posarà problemes als talibans per prendre el control total del país. Són grups rivals i serà un problema afegit al desastre generalitzat a l'Afganistan.

¿A Kabul, als ciutadans els fan més por els talibans o l'escassedat?

— Els talibans equivalen a escassedat, es podria dir. Des que han arribat, la crisi econòmica és brutal al país. Molta gent ha perdut la feina, les reserves internacionals de l'Afganistan estan congelades. Per tant, no arriben diners, els bancs s'estan quedant sense efectiu, hi ha una mena de *corralito*. La gent no sap com podrà sobreviure. L'hivern s'apropa i Kabul arriba a temperatures de 10 i 15 graus sota zero, i és una ciutat on falla molt l'electricitat. La gent té por de l'arribada de l'hivern. També hi ha dificultats per fer transferències i comprar matèries primeres, i les empreses fan fora un munt de gent.

¿La situació de les dones ha empitjorat?

— Les dones a l'Afganistan estaven a anys llum de la nostra situació. La situació de la dona ja era crítica abans i la violència dins de la família era molt bèstia. Quina és la situació actual? Doncs que la possible ajuda que les dones podien buscar fora de casa ha desaparegut. Les cases d'acollida han quedat totes clausurades, per exemple. Però, a més a més, els talibans prohibeixen treballar a la majoria de dones. Jo he arribat a la conclusió que només deixen treballar aquelles dones que consideren que són necessàries per fer funcionar el sistema. La resta estan tancades a casa. Fins i tot han prohibit a les nenes de més de 12 anys estudiar. Em sembla al·lucinant. O sigui, una nena de 13 anys no pot anar a l'escola. Les universitats públiques continuen tancades i els talibans ja han dit que les dones no podran ni treballar ni estudiar. Per tant, si la gent amb formació a l'Afganistan ja era una minoria, ara aquesta minoria ha marxat o ho està intentant, i es quedarà un país amb gent gairebé sense formació.

Suposo que has trobat molta gent que t'ha demanat com sortir d'allà.

— La pregunta seria qui no m'ha demanat sortir d'allà, perquè tothom ho fa. És que absolutament tothom. Fas una entrevista i al final tothom et demana poder sortir, i et comença a explicar... I a més creuen que com que ets estrangera tens la possibilitat d'ajudar-los a sortir. Hi ha desesperació per sortir del país.

En l'arribada a Herat, la primera imatge van ser quatre persones penjades.

— Sí. Molt bèstia, sí, sí. Va ser casualitat que aquell dia que vaig arribar a la ciutat de Herat els talibans van fer una operació, segons expliquen ells, esclar, en la qual van matar quatre suposats segrestadors. La ciutat de Herat és econòmicament molt activa i els segrestos hi eren molt habituals. Els segrestos a empresaris, segrestos exprés per aconseguir una recompensa. Doncs els talibans van abatre en teoria quatre segrestadors i després en van exhibir els cossos; els van penjar en quatre grues, cadascuna en una plaça important. Era impossible no veure'ls perquè anessis on anessis et trobaves amb un cos penjat d'una grua i allà es van estar tota la tarda. Realment va ser bastant impactant veure els cossos i també veure la reacció de la molta gent que va atansar-se a veure els cadàvers d'aquells suposats criminals.

Quina reacció?

— Aplaudien aquella mesura perquè deien que ja era hora que algú fes alguna cosa contra la criminalitat que hi havia a Herat; que fins llavors els segrestadors entraven a la presó i l'endemà estaven lliures. Per tant, deien que amb els talibans la criminalitat baixava. Era el comentari de la gent que es va concentrar a les places i majoritàriament filmava amb el mòbil com si aquella persona que estigués penjant no fos una persona.

"La gent feia fotos als penjats i la majoria aplaudia la mesura "

Durant el temps que vas ser corresponsal, i ara també quan s'ha intentat tornar a entrar al país, hi ha hagut periodistes que han comptat amb el suport dels seus països. Quina és la teva experiència?

— Des del diari ARA, com bé saps, nosaltres vam demanar poder arribar a l'Afganistan en un dels vols militars que el govern espanyol va habilitar per evacuar gent. I la resposta era que no hi havia lloc, el meu lloc era per a una persona que pogués ser evacuada, cosa que lògicament és molt respectable, però per arribar m'imagino que l'avió anava buit i no se'ns va donar aquesta possibilitat. I això mentre molts periodistes estrangers han arribat a l'Afganistan amb els vols d'evacuació que els seus països van enviar allà. Des del govern espanyol i des del ministeri de Defensa es continua tractant la premsa com si fóssim criatures, a l'estil de "Ah, no, no, és que és un país perillós; a l'Afganistan no t'hi podem portar perquè és un país perillós". Ja ho sabem que és un país perillós, però caldrà anar-hi i explicar què està passant! Jo decidiré si vull anar-hi o no vull anar-hi, no ha de ser el ministeri de Defensa que et diguin: "No, no, és que no et podem pujar a un avió perquè és un país

"El govern espanyol tracta els periodistes com si fóssim criatures"

perillós". La conseqüència és que com que no arribes amb un avió militar, t'has de buscar la vida i arribar per una via que moltes vegades és molt més perillosa que si haguéssim arribat amb un simple avió militar.

Tampoc va ser fàcil ni fluida la relació amb les tropes i amb el ministeri de Defensa espanyol fa anys, quan eres a l'Afganistan acreditada davant l'OTAN i podies entrar a totes les bases militars, però no a l'espanyola.

— Doncs sí. Entre el 2007 i el 2012 jo estava acreditada, podia entrar a les bases de qualsevol país, amb tropes internacionals desplegades a l'Afganistan, excepte a les bases espanyoles. Hi havia ordres expresses des del ministeri de Defensa espanyol que Mònica Bernabé no era benvinguda a les bases, i jo era l'única periodista espanyola establerta permanentment a l'Afganistan. Em vaig arribar fins i tot a trobar en un cas en què jo estava fora de la base, i dins de la base en aquell moment hi havia la ministra de Defensa, Carme Chacón, que havia arribat amb una quinzena de periodistes des de Madrid, que havien aterrat amb l'avió dins de la base i s'estaven allà 24 hores. Els periodistes arribats de Madrid eren dins de la base i jo era l'única periodista que estava permanentment a l'Afganistan i no em van deixar entrar. Des del govern espanyol es volia donar la imatge que hi havia una missió humanitària a l'Afganistan, i jo no poso en dubte que volguessin fer una missió humanitària, però l'Afganistan estava en guerra. Tu pots anar en missió humanitària, però si t'ataquen t'hauràs de defensar, i venguessin la pel·lícula que venguessin hi havia una guerra. Per tant, els militars espanyols havien de combatre si no volien morir. I jo crec que no m'hi donaven accés perquè pensaven: "Aquesta periodista ens fa nosa i pot donar informació que a nosaltres no ens interessa". Era molt més fàcil portar periodistes de Madrid que no tenien experiència a l'Afganistan, tenir-los dins d'una base 24 hores i tornar-los de nou a Madrid. Aquesta política comunicativa va canviar l'any 2012 i vaig poder acompanyar les tropes espanyoles mitja dotzena de vegades, amb el que es diu *empotrament*: durant dues setmanes vas amb ells allà on vagin.

Però no va durar gaire la cosa.

— Va durar fins que vaig publicar un article que tampoc no els va fer gaire gràcia, que va ser l'any 2013, sobre els traductors afganesos que treballaven per a les tropes espanyoles. Els van deixar tirats i la seva vida realment en aquell moment ja corria perill, perquè havien estat col·laborant amb les forces estrangeres. En vaig publicar articles i el ministeri de Defensa llavors va començar de nou a posar-me traves i a

l'acte final de retirada total de les tropes espanyoles no vaig ser convidada, mentre que periodistes que havien arribat de Madrid sí que van poder assistir a aquell acte que es va fer a finals de l'any 2013.

Qui són aquests talibans que t'has trobat ara?

— Al govern hi ha velles figures que ja formaven part de l'antic règim talibà, però els que trobes desplegats a Kabul la majoria són nois molt jovenets d'entre 17 i 20 anys que et diuen que fa anys que estan treballant per a l'Emirat Islàmic de l'Afganistan, perquè així es comença a anomenar el moviment talibà, i són joves que no són de Kabul, que són de zones rurals, que no havien trepitjat mai la capital afganesa o si l'havien trepitjada havia estat per bàsicament fer algun atemptat. Per tant, no coneixen la capital, al·lucinen amb qualsevol cosa, per exemple, hi ha un parc d'atraccions a Kabul i els veies divertint-se com nens perquè no havien vist abans un parc d'atraccions. Són molt joves, no tenen formació més enllà de la madrassa, una escola alcorànica. L'únic que repeteixen com lloros és que ells volen tenir un govern islàmic, perquè l'anterior, segons ells, no era islàmic i d'aquí no els treus; vull dir no tenen gairebé cap argument més.

"Els talibans que et trobes a Kabul són molt joves, no tenen formació més enllà de la madrassa, l'escola alcorànica"

MIRA EL VÍDEO DE L'ENTREVISTA D'ESTHER VERA A MÒNICA BERNABÉ

ara